

VRBNIČKI VIDI

*Sretan vam Božić
i nova 2000. godina!*

Poštovani Vrbenčani i prijatelji Vrbnika!

"Va ime Hristovo amen.
Let od Hristova rođstva
1100 na prvi januara ..."

Darovnica slavnoga Dragoslava započinje svoj povijesni hod zazivanjem imena Kristovog na Novu godinu 1100. na dan posvećenja crkve sv. Vida kod Dobrinja bilježeći granicu imanja koju slavni Dragoslav ostavlja toj crkvi. Preživljavajući izgubljenost i nepažnju, zanemarivanja i zaborav, doživjela je i svoje zlatno doba kao vrijedni svjedok vjere, kulture, gospodarstva, toponimije, jezikoslovlja ... jednom rječju identiteta ljudi i kraja. Bez nje mjesta koja se spominju ne bi mogla sa sigurnošću prepoznavati tako duboke korjene svog postojanja koji sežu još i dublje, u vremena o kojima tek arheologija može govoriti.

Stoljetne obljetnice nisu samo nostalgična sjećanja na staru slavu i povod uljuljavanja na uvelim lovoričama. One su poticaj životu, prigoda da na drevnim životnim sokovima utažujemo žđ i crpimo

PROSLAVA 900. OBLJETNICE PRVOG SPOMENA VRBNIKA

nadahnuća za novu životnost, za sutra.

Sutra! Riječ pred kojom zastaje dah! Hoće li doći "sutra"? Kakvo će ono biti? Bi li bolje bilo da ga ne bude? Ili da bude? Učiteljica povijest nas uči da je "sutra" u našim rukama. Ono će biti onakvo kako ga mi budemo htjeli izgraditi. Danas gradimo "sutra". Ili čak "jučer" smo gradili "sutra". Ono što je "jučer" posijano "sutra" će donijeti plod. Može li biti "sutra" za one koji nemaju "jučer"? Može li opstati stablo bez korijena? I: kakvo je to more bez dubina? Tu je razlog da spominjemo jučer. Ono je od stotina i tisuće ljeta. I baš zato je zalog budućnosti: onakve kakvu

ju hoćemo i kakvu smo je zamislili i gradili.

Eto zato treba spominjati i slaviti obljetnice.

Pisac Darovnice slavnoga Dragoslava ni slutiti nije mogao da će spominjući put ki gre u Verbnik ostaviti razlog ovogodišnjoj proslavi prvog pisanog spomena imena Vrbnik.

Devetstota obljetnica pisanog imena rječit je govor o korijenima, o živnim sokovima i o budućnosti. Proslavom želimo posvijestiti svima, a osobito onima koji su to možda zaboravili, da ovdje imamo svoje

korijene i da su ti korijeni stoljetni, tisućljjetni ... kultivirani kršćanskom duhovnošću.

Slavlja će se protegnuti kroz cijelu godinu 2000. Želja nam je da svaki kulturni događaj u 2000. u Vrbniku bude uvršten u slavlje ove obljetnice.

Cjelogodišnje slavlje imat će tri stožerne točke:

1. Otvorenje slavlja na Novu godinu 2000. msgr. Valter Župan, biskup krčki
2. Sabor svih Vrbenčana na Ivanju 2000. msgr. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački
1. Simpozij znanstveni skup o Vrbniku na jesen 2000. godine

Dopustite da vas obuzme ponos zbog postojanosti i trajnosti vrijednosti na kojima ste i vi iznikli.

Organizator: Općina Vrbnik
Župa Vrbnik

Pokrovitelj: msgr. Josip Bozanić
nadbiskup zagrebački

U SUSRET JUBILEJU

Bliži se kraju još jedna godina. Dok ispisujemo ove retke, u našoj Domovini zastave su spuštene na pola koplja. Naša srca ispunja tuga jer je preminuo prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman. Imati svoju državu, biti svoji na svome bio je tisućljetni san Hrvata. Dr. Franjo Tuđman je utemeljitelj moderne hrvatske države, Čovjek, koji je taj je san ostvario. Franjo Tuđman napustio je našu zemaljsku domovinu, ostaje sjećanje, ostaje Hrvatska, na živima je da idu dalje...

Uzimamo u 2000. godinu, svetu godinu, godinu u kojoj će Vrbnik slaviti jedan poseban jubilej. To je obilježavanje 900. obljetnice prvog pisanog spomena imena Vrbnika. Točno 1. siječnja 1100. godine u jednoj ispravi, Darovnici slavnog Dragoslava spominju se Dobrinj i Vrbnik.

Zapravo, Vrbnik se spominje uzgred, imali smo sreću da je zemljiste koje Dragoslav daruje crkvi Svetog Vida jednim dijelom graničilo sa putem "ki gre va Verbnik". U tih nekoliko riječi napisanih prije 900 godina prvi se put spominje ime našega grada. Cijela 2000. godina bit će u znaku tog jubileja. U ovom broju najavljujemo manifestacije koje se tom prigodom održati.

Najavljujemo da će Vrbnički vidici za Ivanju 2000. biti tiskani kao posebno izdanje u cijelosti posvećeni 900. obljetnici prvog pisanog spomena Vrbnika.

A u ovom broju Vrbničkih vidika najviše smo prostora posvetili našim ljudima. Htjeli smo na izmaku stoljeća tisućljeća zabilježiti poneki dragi susret, razgovor...

Što se tiče gospodarstva, vinogradarstvo i vinarstvo doživljavaju u ovom desetljeću pravi procvat. Zdravo gospodarstvo temelj je napretka svakog društva pa se iskreno veselimo svakom pomaku na tom planu. Pročitajte s toga što o tome misle i govore sami vinogradari i vinari.

Preporučamo Vam da ne preskočite i ostale naše stalne rubrike.

Vama dragi čitatelji, želimo sretan Božić i Novu 2000. godinu.

Vaši urednici

*Svim svojim kupcima
želimo čestit Božić
i sretnu novu 2000. godinu!
Market Draga*

*Iskrene čestitke
povodom božićnih
i novogodišnjih blagdana
želi vam Buffet Dubravka*

*Svim žiteljima
Općine Vrbnik
želimo sretan Božić
i uspješnu 2000.
godinu!*

*Primorsko - goranska
Županija*

Tiskanje ovog broja *Vidici* pomogla je Primorsko - goranska Županija, Upravni odjel za društvene djelatnosti

IMPRESUM

Vrbnički Vidici

Godina IX
Broj 19, prosinac 1999.
Cijena 10 kuna

Glavni urednik
Odgovorni urednik
Fotografije

Nakladnik
Sunakladnik

Marija Kraljić
Josip Kosić
Josip Kosić,
Petar Trinajstić
Župni ured Vrbnik
Vrbničko kulturno
društvo "Frankopan"

Priprema
Tisak
Fotografije na
koricama

Goran Pleše, dipl. ing.
M-Print, Krk, Paška 11
Petar Trinajstić

BOŽIĆ JE IŠČEKIVANJE EMANUELA

Dok ispisujem ove retke
Došaće je pri kraju, a Došaće je
vrijeme iščekivanja Božića,
rođendana Emanuela. Mi smo
generacija ili generacije koje
proslavljaju Njegov dvijetisuci
rođendan. U našoj župi Isusov se
rođendan proslavlja (službeno)
već devetstoti put, a vjerojatno i
koji put više...

Kako je lijepo u zdravlju,
miru i zadovoljstvu proslavljati
Božić. Svijsni smo također da
nas nizanje Božića približava
tako sigurno onom konačnom
dolasku Emanuela Krista Gospo-
dina na kraju povijesti na
sudnjem danu koji se zapravo
događa po svakoj osobnoj smrti.
Živimo tako u trajnom išček-
ivanju. Taj dolazak nam je toliko
važan da se sve isplati žrtvovati ili
podrediti tom susretu. Mi smo
narod koji ne iščekuje da će se u
budućnosti nešto dogoditi, mi
smo narod koji iščekuje dolazak
Krista, susret s Njime, svojim
Bogom. Kakvi želimo biti u tom
času ostvarenja toga dolaska i
susreta? Čisti, opravdani,
bogoliki, u potpunom prijatelj-
stvu s ljudima i miru s Bogom?
Budimo takvi danas, svakog
novog dana jer svaki novi dan i
čas približava nas konačnom
Susretu. Polako, ali sigurno
uzredaju se dvije tisuće godina,
izrađaju se devet stoljeća, a što
reći o broju naših dana i godina?
Možemo moliti sa starozavjetnim
vjernikom psalmistom. Gospo-
dine, nauči nas dane brojiti da
steknemo mudro srce. Dok imamo
vremena hodimo u svjetlosti, činimo dobro da
budemo sretni, posebno za Božić

koji nas želi obdariti miron, radošću, srećom, puninom koja nam od Emanuela dolazi. Božić nije dobro se provesti, jesti i piti, napraviti dobar biznis. Nama je Božić dolazak Emanuela u naša srca, u naš život. Iz tog uvjerenja želim svim župljanima kod kuće i po svijetu kao i svim čitateljima *Župnog* blagoslovjen, zaista, sretan Božić. S Božićem uđimo u Novu godinu, novo stoljeće i tisućljeće jer Njegova su vremena i vijekovi, Njegova je vječnost, u Njegovoj je ruci naš spas. On neka nam bude, sigurnost sretne i blagoslovljene svakim dobrom Nove dvijetisućite godine. To vam od srdaca želi i čestita

Župnik

BEDNJI

Celi grad vonja
Po bakalaju
I friganoj ribi.
Peku se i friti.

Okitili smo borice.
Vise slebrne balice,
Bonboni, galetice.
Spod boric

Šenica se zeleni.
Na kominh
Veselo ogenj gori.

Parićali smo suhe smokvi,
Jabelka i menduli
- dari za koledbari.

Vičeres sve fameje
Na kupu će bit
Spravit se okolo stola,
Podilit mej sobun
Zimsku božićnu rados
I svi skupa zakantat:
"Va se vrime godišća
mir se svitu navišća."

Zora Volarić - Perhat

DVIJETISUĆITI ROĐENDAN

Kršćanski svijet slavi Isusov dvijetusući rođendan. **Tko bi rekao?! Rođen u skromnoj obitelji u Betlehemu prije dvije tisuće godina, a onda se oko njega zavrtjela sva ljudska povijest, koju on usmjerava u luku vječnosti.** Danas kao i nekoć može se i mora reći sa stražarima, koje su poslali glavari svećenički i farizeji da ga uhite i dovedu, da "nikada nitko nije ovako govorio" (Iv. 7, 46). On je izričao riječi života vječnoga, kaže Petar apostol (Iv. 6, 68), jer on i jest Riječ Božja, koja nam je posvjedočila Božju ljubav. Ostaje vječna istina, kojoj ćemo pjevati Božić: "Djeva sina porodi, đavlju silu svu slomi; a kršćane osloboди sveta djeva Marija" (U se vrime godišta).

Stat će on pred nas kao učitelj i mi ćemo ga slušati otvorene duše kao i prvi učenici. Dočekat ćemo i njegov križ i jednako ga ljudski nećemo razumjeti, ali ćemo vjerovati da ga je podnio radi našega spasenja. On će uskrsnuti i podnijeti našu nadu u nebo pred prijestolje Očevo, da ćemo i mi uskrsnuti snagom njegova Duha i voljom nebeske ljubavi. Ovo je pravi razlog da mu slavimo rođendan, da svaki dan na njega mislimo i da ga ljubimo i zahvaljujemo mu za sve što je učinio za našu sreću.

Crkveni pastiri na čelu sa Svetim Ocem davali su nam

posljednjih godina različite upute, kako bismo se pripremili za proslavu Velikog Jubileja i stekli novo iskustvo u kršćanskom životu. Tako smo pred očima imali sve tri Božanske osobe, koje su izvor našeg spasenja: i Otac i Sin i Duh Sveti, jer sve tri su okrenute čovjeku, nama. U ovoj godini velikog slavlja mi ćemo slaviti u duhu i istini, razmišljajući osobito o onom najbitnijem. To su tri stvari, o kojima govori naš biskup: "Jubilej je milosno vrijeme pomirenja s Bogom i među braćom. Pomireni s Bogom, Krist nas poziva svom stolu i želi postati naš suputnik. Marijanska pobožnost iziskuje našu privrženost našoj Nebeskoj Majci Mariji, koja je Kraljica obitelji i Majka sve Crkve" (Iz biskupova pisma svećenicima USUSRET VELIKOM JUBILEJU).

Vjerujem da nismo mrzitelji ni Boga ni čovjeka. Ali znademo Boga zanemariti i živjeti kao da ga nema. Ima i psovke na Boga. A on nam je najveći prijatelj, više nego mi sami sebi. Zar ne bismo mogli prekinuti s ružnom navikom od Velikog jubileja. A jedni drugima znademo biti zavidni i zagorčavati život. Možemo li od Jubileja biti bolja braća i sestre, oni koji se vole, pomažu i podupiru.

U jubileju dozivamo u pamet da je Isus Spasitelj s nama u euharistiji u liku kruha i vina. Upravo u onome za što se svaki

dan borimo i što označuje naš život i označuje našu radost. Kruh je, naime slika ukupnih čovjekovih životnih potreba, a vino je znak i vječna radost. On nije samo onaj, koji je živio davno, nego je tu s nama, na dohvati ruke i srca u presvetoj euharistiji. U našoj biskupiji će biti euharistijski kongresi u Rabu, Cresu, Novalji, Malom Lošinju i konačno središnji u Krku. Bit će to veselje kao ono kad je Isus umnožio kruh i ribe gladnom mnoštvu u pustinji.

Tko je sretniji od majke kad su joj djeca kako dolikuje. Tko će biti sretniji od Isusove majke Marije, koja je postala i naša majka pod križem na Kalvariji, kada i mi zavolimo Isusa Spasitelja svom snagom svoga srca. Ona pokazuje put k Isusu, ona povezuje djecu međusobno, ona miluje, zagovara i ljubi. Marija je kraljica srdaca, obitelji i posrednica našeg spasenja. Neka bude kraljica našeg života. Tko nju voli, poštuje, časti i moli joj se, imat će kršćansko i ljudsko srce i bit će siguran za svoje spasenje.

Veliki Jubilej, dvijetusući rođendan našeg Spasitelja prilika je da svaki kršćanin, primjerno daru, molitvom i radom, učini da "svi krajevi svijeta vide spasenje Boga našega" (Ps. 98, 3).

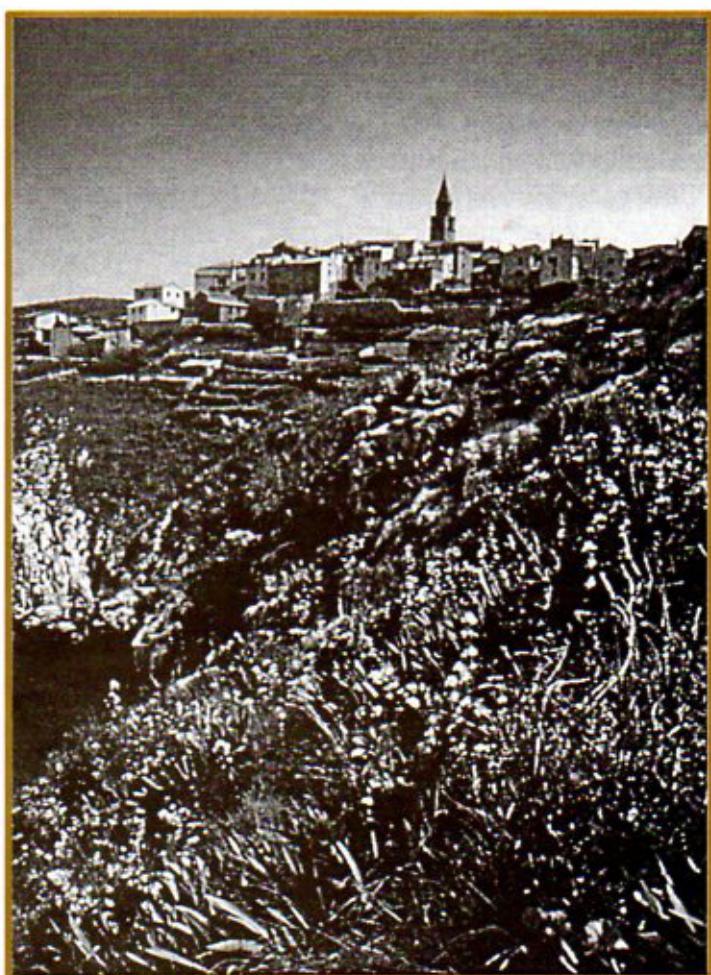
fra Vice Blekić

*Čestit Božić
i sretnu Novu Godinu
želi vam
Pekarna "Vrbnik"*

*Sretan Božić
i svako dobro u novoj
2000. godini želi vam
osoblje restorana Nada*

*Sretan Božić i svakim dobrom
ispunjenu novu 2000. godinu
svojim članorima i svim čitateljima
MOP-a želi Društvo "Frankopan"*

DEVETSTOLJETNI JUBILEJ VRBNIKA

Crkva i cijeli svijet pripremaju se za proslavu velikog "Jubileja 2000": Crkva počinje na Božić 1999. veliku jubilarnu godinu spasenja, spojenu s hodočasnicima, pokajanjem, oproštenjem i pomirenjem, a s Novom godinom cijeli svijet očekuje novo stoljeće i tisućljeće, radosno i s nadom ali i sa strepnjom. Vrlo nam je drago, Vrbenčanima i prijatejima Vrbnika, da je i mali Vrbnik velikim "Jubilejem 900" svojega spomena Božjom providnošću ugrađen u ta velika jubilarna događanja. Zahvalni smo

"slavnom Dragoslavu" što je na Novu 1100. godinu uveo naš grad (uz Dobrinj) u pisanu povijest, spominjući put "ki gre v Vrbnik".

Vrbnik je, dakle, i ranije postojao, ali nam nedostaju pisani spomenici. No već i samih devet pisanih stoljeća dostatan je, čak i prebogat razlog za proslavu vrbničkog jubileja. U tom vremenskom razdoblju kameni "Vrbnik nad morem" pokazao je znakove života i razvitka na brojnim područjima te mu mnogi veći gradovi s pravom mogu zaviđati. Duhovni, vjerski i kulturni život, glagoljica s misalima, brevijarima i tolikim listinama, crkve i kapele,

"Kapari" i druge bratovštine, brojno svćenstvo i redovništvo, mnogi znameniti ljudi čine bogatstvo Vrbnika, a osobito puk zbijen tijekom stoljeća u znaku zajedništva i pripadništva koje je vezivalo Vrbenčane uz iste korijene bez obzira na razlike koje su, tu i тамо, postojale iz razumljivih povjesnih, društvenih i drugih razloga.

Svaki čovjek ima svoju osobnu povijest koja ga prati i iz koje, nerijetko i s mukom, crpe snagu za život. No osobna povijest svakog pojedinca ujedno uključuje i život zajednice, bliže (npr. obitelj) i daljnje (općina, župa, grad, rodni kraj, domovina ...). Ta šira zajednica bila je tijekom stoljeća širok okvir i jak potporan pojedincu u osobnom i društvenom životu. U današnjim promjenjenim civilizacijskim prilikama čovjek se u prvom redu osjeća i cijeni kao pojedinačna osoba. S pravom se ističu sloboda i osobna prava i osuđuje svaki oblik sputavanja koji je znao nametati život u zajednicama tijekom prošlosti. No u isto vrijeme javlja se naličje te nove civilizacije, inače dinamične i u sve ubrzanim razvitku: osobna osamlijenost i životna preopterećenost, bez sočnih korijena koji bi davali snagu da se možemo održati i razvijati kao ljudi, građani i kršćani u sve složenijem svijetu. Život u zajedništvu modernog stila, umjesto da bude potporan, postao je novom zadaćom i, vrlo često, pravim opterećenjem.

U ovakvoj situaciji proslava svakoga jubileja, pa i vrbničkoga, ima lice i naličje.

Ono ugodno, pozitivno i lijepo svi želimo upoznati i čuti, i ono nas potiče da, nastavljući veliku i bogatu prošlost, sadržajnije živimo sadašnjost, s nadom u budućnost. Mnoga su nam bogatstva naše prošlosti nepoznata ili ih nismo dostačno svijesni, a ipak nas nose u dubinama našega bića i vase da postane predmetom probuđene svijesti. Stoga veliki jubilej Vrbnika prilika je za bolje upoznavanje nas samih u zajedničarskom i povijesnom pogledu. Dobar dio naše povijesti bio bi većini ljudi nepoznat da nema raznih obljetnica i drugih prigoda, koje zovu na istraživanja, provjeravanja i otkrića, ali i na slavlja, jer i ona svojim posebnim jezikom govore

devet (poznatih) stoljeća Vrbnika doista razlog za slavlje, ne samo Vrbnika i Vrbenčana nego i mnogih drugih. Utjecaji njegove prošlosti i sadašnjosti osjećaju se šire od Vrbnika i otoka Krka. To sigurno vrijedi u ljudskom i kulturnom pogledu, a nadamo se i u autentično vjerskom. Stoga je "Jubilej 900" za sve nas velika prilika da, prije svega, zahvalimo Bogu na tolikim darovima kojima je obasuo naš grad tijekom devet i više stoljeća, ali ujedno i molitva da nas sve Božji blagoslov prati i u novom stoljeću i tisućljeću.

Vrlo je važno da, obogaćeni ljudskim i kršćanskim vrednotama naše povijesti, gledamo prema budućnosti, gledamo prema budućnosti, koja zahtijeva nove napore i pristupe. Naša bogata kulturna i vjerska baština ne bi smjela biti, u prvom redu, puko arhivsko i muzejsko blago nego živa zbilja koja nas izaziva na nove odgovore već prema potrebama i mogućnostima vremena u kojem živimo, ali u dubinskom suzvučju s vrijednosnim snagama koje su nosile i hranile naše prede.

našemu srcu. Pritom, u cijelokupnom gledanju, ne bi trebalo zaboraviti ni ono što nije valjalo, što je možda bilo uzrokom raznih zala i nevolja, a možda je i danas. I jubileje valja kritički proslaviti, ali s ljubavlju i radosno, u pravo vrijeme i na zdrav način. To je ono naličje velikih jubileja, koje nekima nije drago, katkad i s pravom, jer se nerijetko jednostrano prenaglašavaju jedni aspekti na račun drugih.

Naš vrbnički jubilej, gledan u cjelini, sigurno ima pozitivnu bilancu. I oni koji su i samo malo čuli ili čitali o Vrbniku, složit će se s nama da je

baština ne bi smjela biti, u prvom redu, puko arhivsko i muzejsko blago nego živa zbilja koja nas izaziva na nove odgovore već prema potrebama i mogućnostima vremena u kojem živimo, ali u dubinskom suzvučju s vrijednosnim snagama koje su nosile i hranile naše prede.

Tijekom velike, svečane i znakovite 2000. jubilarne godine nastojimo biti, gdje se god nalazili i čime se god bavili, na jedan ili drugi način na putu "ki gre v Vrbnik". Devet stoljeća pisane povijesti Vrbnika nas zove i potiče. Naći ćemo svoje ishodište, produbiti svoju sadašnjost te, nadajmo se, naći

Radovan Toljanić

IZMEĐU PERUNIKA I MORA

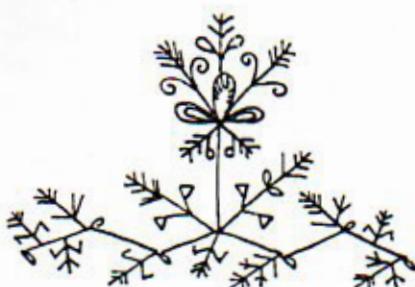
Tebi je nebo
uvijek iste boje:
Modro, rumeno ili sivo.
Nada mnom
nebo se zeleni,
žuti, bijeli
i umjesto ledenih kiša
za mene s visina
dolijeće mirisne trave...

Tvoje je nebo
uvijek iste boje
i zato se pitam
- šutljiv i miran -
na početku staze
između perunika i mora:
Jesmo li srodni?

svjetla za budućnost.

Bio svima radostan Božić, svečanost rođenja Bogočovjeka Isusa Krista, središta kršćanske vjere i ljudske povijesti, a Nova godina 2000. blagoslovjen uvod u novo stoljeće i tisućljeće u znaku mira, dobrote, pravde i ljubavi za sve ljudе, a posebice za žitelje i prijatelje staroga i, usuđujemo se nadati, ujedno i mladoga Vrbnika!

Marijan Valković

*U ovom broju **V**-a, posljednjem u ovom stoljeću i tisućljeću odlučili smo se, umjesto razgovora s određenom osobom, postaviti razna pitanja predstav-*

Q7. Kakav će Vrbnik biti sutra ovisi i o generacijama koje danas odgajamo. Zato smo postavili pitanje gospodri Mileni Džeko, profesorici u našoj Osnovnoj školi:
- S kojim se problemima susrećete u svom pedagoškom radu?

- Jutro je. Susrećem svoje učenike na hodniku. Jedni su veseli i žele mi "Dobro

Q7. Mladi su danas zahtjevni, izbirljivi i glavna briga starijih. Međutim, puno toga vezano uz njihov život ovisi i o njima samima. Mlada djevoka koja je odgovorila na naše pitanje iz razumljivih razloga željela je ostati anonimna. Pitali smo ju kako doživljava život mladih naše župe

Q7. Od samih mladih, zapravo studenata, inicirano je da se nešto organizira na planu otoka Krka prikladno vašim potrebama i interesima na duhovnom planu.

- O čemu je riječ?, upitali smo Katarinu Kraljić.

- Već se duže vrijeme osjeća iskrena potreba

Q7. Jednu stariju osobu pitali smo: - Kako su Vas odgajali Vaši stariji kad ste bili djevojčica?

- Odgovaram na Vaše pitanje pod uvjetom da ostanem anonimna jer današnja djeca znaju nas starije maltretirati, što sam ja na svojoj koži osjetila. Djeluju kao dobro uvježbani dešpetljivci.

nicima, mladim naše župe, odgojiteljima, gospodarstvenicima i starijima. Cilj je ove ankete informirati, ali i pružiti priliku ljudima da progovore

javno, odgovorno jer to vodi međusobnom obogaćenju, zbilžavanju, međusobnom razumijevanju, a tako i mogućnosti rješavanja nekih problema.

jutro!". Drugi okreću glavu u stranu da ne bi pozdravili. To su oni što okreću glavu i na ulici i ne amo od mene, već i od mnogih drugih.

- Ubrzo smo zajedno u razredu. Čekam da primijete da sam tu, da želim uspostaviti kontakt s njima, bez podizanja glasa. Ali to ide tako teško. Pričam. Pokušavam ih zaokupiti svojom temom. Neki slušaju i reagiraju, neki blaženo sanjare neke svoje snove. Mnogi razglabaju neke druge teme: noćašnji film, seriju, utakmicu, zabavu. Ljutim se, opominjem. Nastupa kratkotrajno poboljšanje. I opet sve iz početka. Na odmoru slušam žalopijke svojih kolegica i kolega. A djeca veselo jure hodnikom, viču, lupaju i uništavaju oko sebe jer to ionako nije njihovo, to je školsko.

Pitam se kako da usadim bar

- Život mladih naše župe je razuzdan. Mnogi mladi misle samo na zabavu i jedva čekaju petak, subotu i nedjelju kad nema škole i kad mogu biti vani do 4-5 ujutro, napiti se i uživati bez straha da će ih netko vidjeti. Roditelji, većina njih, smatra da njihovo dijete ima pravo na takav život, i ima ali u umjerjenim količinama. Takav život štetno utječe na njihov organizam, a to odobravanje

među mladima s navršenih 18 godina da se udruže i da se organiziraju u jedan oblik katoličke zajednice. Tako se je početkom ove godine počelo s realizacijom prijedloga da se osnuje udruga mladih katolika krčke biskupije ali za to su potrebne velike pripreme kroz dugi vremenski period. U međuvremenu Slavica Lucetić, inače članica pastoralnog vijeća, predložila je da se organiziraju susreti mladih za područje otoka Krka. Nekolicina nas iznijela je svoje ideje, prijedloge i želje

malo znanja u te mudre glavice kad njih najviše zanima TV raspored sa čim više nasilja i prizora iz nestvarnog života, ne baš prikladni magazini za mlade i one malo starije, takozvane "lubavni" što brzo prolaze i skupno pušenje u obližnjem parku. O kakvim životnim vrijednostima da im pričamo kad su za nerad često nagrađeni skupim roditeljskim poklonima.

Imate problema s djecom? Očekujete li da će se oni riješiti u školskoj zgradici? Mislim da ste u krivu. S odgojem se počinje u obitelji kod kuće, nastavlja se u crkvi, školi i na ulici. Djeca samo upijaju doživljaje oko sebe i pokušavaju ih oponašati.

Ponekad se pitam da li im uvjek mogu služiti kao pravi primjer.

roditelja stvara ih lijencinama. Mladi su prikraćeni u nedostatku strogosti, ali i u nerazumijevanju. Stari se žale da mladi odlaze s Misi. To nije u redu, ali nije u redu ni to da ih osuđuju i umjesto da slušaju i sudjeluju na Misi, gledaju kad je netko s nje otiašao. Mladima bi trebalo dati slobodu, ali isto bi tako trebalo u njih usaditi neke vrijednosti i odgovornost.

biskupu. Prečasni je oduševljeno prihvatio takvu inicijativu te je ujedno izabrao i voditelja takvih susreta vlc. Zdenka Kružića.

26. studenog održan je prvi takav susret kao uvod u susrete koji će se kontinuirano održavati dva puta na mjesec a zamišljeni su kao otvoreni razgovor nazočnih i voditelja. Biskup je tom prilikom uputio poruku mladima sa željom da ovi susreti zažive "Nije važno IMATI nego je važno BITI."

osoba. Naše majke su bile kod kuće te su imale vremena za nas, spremne za nas sve žrtvovati. Današnje su majke dosta opterećene zbog posla u poduzeću i u obitelji. Dobro hrane svoju djecu i odijevaju, spremne su i svađat se za prava svoje djece, ali učiti ih da razlikuju što je lijepo, a što ružno za to nemaju baš vremena i smisla.

QĐ. Gospođe Marija Mihovilić i Mira Anić angažirane su u vođenju dječje folklorne skupine. Upitali smo ih što ih u tome poslu veseli i s kakvim se problemima susreću?

QĐ. Gospodin Ivan Matanić, profesor, sada je gospodarstvenik. Pitali smo ga kako ocjenjuje gospodarstvo Vrbnika, trenutno stanje i perspektivu na tom planu.

- Pitanje je kompleksno za odgovoriti na njega u nekoliko rečenica. Ali ukratko, i u vrbničkom gospodarstvu itekako je vidljiva tranzicija, usudio bih se reći sa manje kriznim posljedicama nego li općenito u hrvatskoj i sa dosta pozitivnih elemenata.

Ti pozitivni elementi su poduzetništvo, osobito privatno koje je vidljivo na mnogim razinama.

QĐ. Gospodin Nikola Gršković povratnik je iz Australije. Veći dio svog života proveo je u Australiji kamo je otišao kao četrnaestogodišnjak. Ljubav prema Vrbniku i Domovini nagnala ga je da se prije dvije godine vrati doma. Pitamo ga je li zadovoljan ili je možda požalio zbog svog povratak?

- Da, točno je da sam veći dio svog života provio u tudini, kamo sam otišao kao četrnaestogodišnjak. Sve to dugo vrijeme provedeno vani nikad mi nije ugasilo želju za povratkom u moj rodni Vrbnik i dragu Hrvatsku. Vratili

QĐ. Mogućnosti turizma nisu u Vrbniku ni izdaleka do kraja iscrpljene. Zato smo gospodina Željka Juranića, dugogodišnjeg turističkog djelatnika zapitali: Kako ste zadovoljni sa završenom sezonom? Što učiniti da bi naš turizam napravio pozitivni pomak?

- Sa završenom sezonom, s obzirom na postignute rezultate, moramo biti zadovoljni. Naime, otok Krk je u turističkoj sezoni bio dobro posjećen, što je omogućilo dobar rezultat u izvanpansionskoj potrošnji. Ono sa čime ne možemo biti zadovoljni

Marija Mihovilić: - Od rane mladosti plešem u folkloru. Prije 6 godina došlo je do obnavljanja folklora i odmah sam se uključila u rad s mlađom skupinom, od 1. do 8. razreda. Djeci sam se uvijek radovala pa mi nije teško. Međutim, često dolazi do gubljenja vremena, jer kad bi nas više slušali, više bi i naučili. Možda nam u tome mogu pomoći roditelji. Mira Anić: - S mlađom skupinom radim već ovo treću godinu. Moje ranije životno opredjeljenje bilo je usmjereni na očuvanje folklora i starine. U mlađoj skupini radim na organizaciji i pjevanju.

Jako mi se žuri da djeca nauče što više pjesama.

U prošloj godini dosta smo nastupali, a zato su bile potrebne i dodatne pripreme. Treba voditi računa o tancu, kantu i sopnji. Nije uvijek lako s trideset razigrane djece. Vježbe bi trebale biti učestalije zbog očuvanja tradicije u čemu se mora koristiti iskustvo starijih, koji to još žele i mogu. Stručnu pomoć pruža nam gosp. Ive Pavačić Jecalić, a u svim prilikama su uz nas Općina Vrbnik te tajnica KD "Frankopan" gđa. Katica Volarić.

Razina od koje egzistira najviše stanovnika Vrbnika, vinogradarstvo i vinogradarstvo, zadnjih desetak godina bilježi možda i najveće uspjehe uopće. Privatna je inicijativa potpuno preuzeila trgovinu i ugostiteljstvo, mislim vrlo uspješno. Imamo privatno poduzetništvo u graditeljstvu, hotelijerstvu, pekarstvu, peradarstvu itd.

Gdje vidim daljnju perspektivu i razvoj? U privatnoj inicijativi i poduzetništvu! Inicijative i poduzetništva nikad dosta, a u Vrbniku ima prostora za dosta toga. Jedan od principa gospodarskog uspjeha je iskoristiti

komparativne prednosti, na primjer prostorne. Danas ima u Vrbniku poduzetnika koji bi se prostorno širili ali su ograničeni ne postojanjem odgovarajućih urbanističkih dokumenata. S toga bi npr. Bilo značajno da općina čim prije izradi prostorni plan koji će kao okvir omogućavati i poticati poduzetništvo.

Lijepe naše tiče mislim da smo na dobrom putu u budućnost. Jedino mislim da ljudi trebaju imati više razumijevanja i strpljenja, treba nam više zajedništva, a manje brundanja jer znamo kako su drugi prošli i što su sve izgubili. Povratak na staro bilo bi pravo samoubojstvo.

Mojim dragim Vrbenčanima želim svako dobro, mladima poručujem da se žene i da naš Vrbnik nikada ne zaborave. Neka se obnavlja i raste.

Neka nam vječno živi dragi Vrbnik i cijela Hrvatska.

smo se prije dvije godine u Vrbniku. Nažalost, zbog nekih suvišnih i nepotrebnih razloga nije sve išlo kako treba pri našem povratku. Zbog bolesti u obitelji u Australiji za sada sam nažalost, sam ovdje. U međuvremenu smo sagradili kuću uz sve probleme. Teško je nakon tolikih godina vani sve uskladiti, jer način života je posve drugi. Požalitit neću jer sami smo odlučili, a i meni osobno je puno lakše nego 1972. godine kad sam bio mučen po onom sistemu. Puno bih toga imao za reći ali razumijem da nema toliko mjesta. Uz sve ekonomski i druge probleme što se

je kratkoča turističke sezone koja traje 2 - 3 mjeseca. Koliko god tih nekoliko

mjeseci bilo uspješno, to nije dovoljno za jedan dugoročan i kvalitetan posao. Svi koji rade u turizmu moraju proživjeti cijelu godinu, a sa samo nekoliko mjeseci rada, to je vrlo teško. Jedino rješenje je da se turistička sezona produži, kvalitetno osmisli s novim sadržajima da bi gosti imali razloga doći k nama i van sezone, kad nema kupanja. Produciranje turističke sezone zahtjeva velika ulaganja, što će bez svježeg kapitala ići sporo. Moramo se otvoriti prema zapadu i omogućiti strana ulaganja.

VINOGRADARI I VINARI

Tako je to bivalo još od antičkih vremena, za razliku od nekih drugih krajeva u Vrbniku se je tradicija vinogradarstva očuvala do danas. Dapače, u posljednjih desetak godina vinogradarstvo i s njim povezano vinarstvo doživljavaju pravi "bum". Sade se novi vinograđi, a na hrvatskom tržištu Vrbnička žlahtina je najtraženije bijelo vino. Naravno, ide se ukorak sa zahtjevima tržišta. U podizanju i njegovajuvinu vinograda, kao i u proizvodnji vina koriste se suvremene metode i moderna tehnologija. Daleko su iza nas vremena kad su trsi bili po zaroku, zven zaroka, Hlamu, i Krasih.

Tragovi napuštenih vinograda ugrađeni su u naš krajolik. Svi oni verbakani nanizani jedan nad drugim, sav onaj kamen naslagen ljudskom rukom u čvrste gromache što brane kiši i vjetru raznijeti ono

malo dragocjene zemlje spomenik su težaškom trudu ali i težaškom umijeću.

O žlahtini vjerodostojno mogu govoriti oni koji ju proizvode pa zato dajmo riječ njima, našim vinogradarima i vinarima. Ograničeni prostor Vrbničkih vidika omogućio nam je razgovor, nažalost, samo s nekolicinom njih.

*Naši stari su kopivali,
kako su, ma su navik
kopivali ondi, kadi se je
dalo kopati i za jisti za pit.
Nijedno mesto nisu
puščali da ne bi krajem
nasadili tersi. I slizenice,
nosi i očali su opsajivali s
tersom, a ni lihi, lišice i
verbakani nisu ostavljali
krajem prazni.*

(I. Žic: Vrbnik)

GROZD ŽLAHTINI

JUTARNJA ROSA PALA
NA ŽLAHTINI GROZD.
SENCE KROZ ROSU
VA STOTINAH SLEBRNIH
BLIŠĆI TRAKI.
SPOD SLEBRA ... ZLATO
- ŽLAHTINI ZRELI GROZD.

SENCE I MAJČICA ZEMJA
MUKU SU NAGRADILI
TEŽAŠKU:
PRETVORILI TEŽAŠKI POT
VA ŽLAHTINI ZLATNI ROD.

Zora Volarić-Perhat

Snimio P. Trinajstić: Jože Pera

Vinogradarstvo i vinarstvo doista su pisana, a i nepisana povijest našeg čovjeka. Čovjek i loza, konstanta je to koja se ovdje ponavlja stoljećima, milenijima. Priču o vinu i trsu ni protekla stoljeća nisu izmjenila.

Za moga oca Joža Peru vinograd, trs, grožđe i vino bili su ljubav i svetinja. Obrada vinograda te pravljenje i njegovanje vina bio je njegov svakodnevni posao. Priča je to o žuljevitim rukama, o znojnem čelu, o zemlji, o suši, kiši i tuči, posolici o filokseri i peronospori o strepnjama, nadanjima i radostima. Na lokalitetu Zaglavi, Sršćica, Prileti, žlahtina je bila plemenita dama koja je živjela na brijegu s pogledom na more, po cijeli dan izložena suncu i njegovoj toplini isijavanoj s kamena. Tu staru damu trebalo je nesebičnom pažnjom milovati i njegovati.

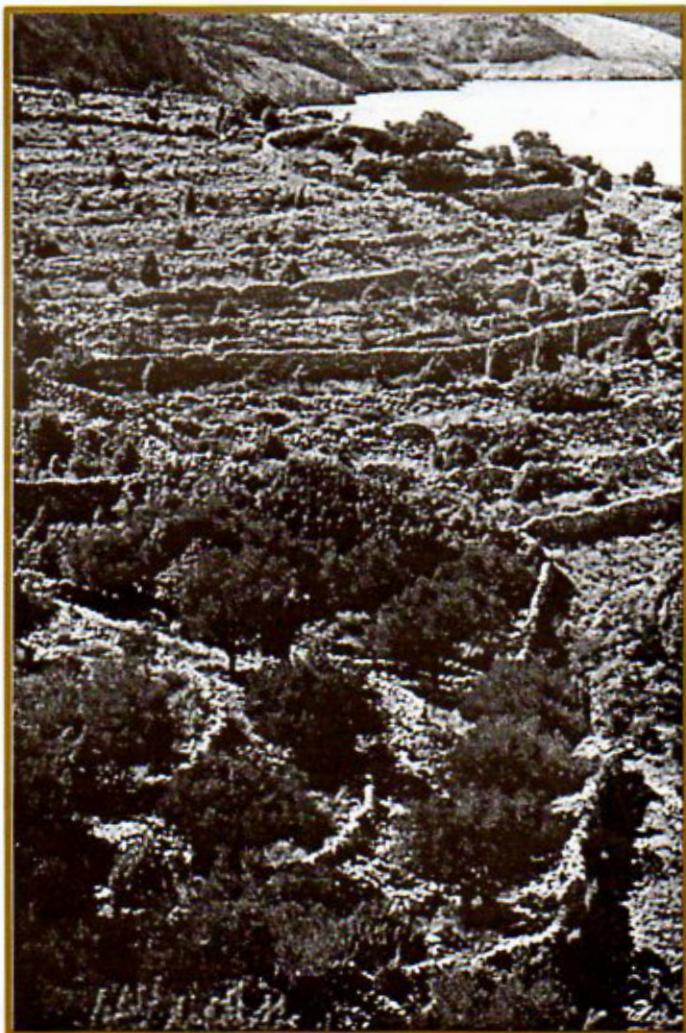
Do tih vinograda moglo se je doći uskim i strmim stazama samo pješke ili na magarcu, mazgi ili muli. Tu se nije mogla koristiti nikakva mehanizacija. Danas su ti vinograđi napušteni jer do njih se je moralo pješačiti dva do tri sata, a isto toliko i natrag do Vrbnika. Nakon svake kiše trebalo je sakupljati otplavljenu zemlju, nositi je u vreći na leđima ili u kopanici na ramenu pa ju opet vraćati trsu. Svaka šaka zemlje pod trsom bila

je dragocjenost. Trebalo je i zdenac ili gustirnu iskopati u kamenu. Za takav posao, muku i trud trebalo je puno ljubavi. A žlahtina je znala uzvratiti. Bila je sama slast s najmanje 20 pa čak i do 24% sladora. Kruna tog mukotrpнog rada, svih tih osjećaja i nesebične ljubavi prema trsu bila je berba. Pamtim radosne berbe u tim vinogradima u kojima mi je najneugodnije bilo stalno lijepljenje prstiju od slatkog soka. Ubrano grožđe smo najprije u ovčjim i kozjim mješinama na mazgama prenosili do mora, a onda bi ga ukrcali u barku pa bi jedni barkom vozili grožđe do luke u Vrbniku, a drugi bi išli kopnom s mulama, a onda opet sa barke iz luke mulama vozili grožđe u konobu.

Za moga oca nije postojala računica da li se nešto isplati ili ne isplati, za njega je postojala samo ljubav prema lozi, vinogradu i vinu, kao i majke prema djetetu. Znao je moj otac kao i drugi težaci da neminovno dolazi novo vrijeme i da tamo gdje mladi čovjek ne može traktorom i drugom mehanizacijom u vinograd, da vinogradi nemaju šanse.

Žrtvovao se je moj otac sve dok nije napunio osamdeset godina, dok ga nije izdala mula i fizička snaga, a onda je nastavio obrađivati vinograde samo u polju ali je srcem, ljubavlju i duhom do smrti ostao u vinogradima na Sršćici i Prileti. Nažalost, tih vinograda više nema. Nema više ni mula ni magaraca. Ostala su samo sjećanja i gromache.

Petar Trinajstić

Naš prvi sugovornik bio je Anton Brusić z Male place. S njim smo razgovarali o tim starim napuštenim vinogradima. Anton dobro poznaje granice "vrben-skog kunfina", sve je to on obašao u mladim danima sa starijim "ometrima" kad su se popisivale zemljišne čestice nakon rata. Priča nam Anton o Tohoraju i Bojnom gdje su se nalazili najudaljeniji vinogradi.

- Još i sada možete po Tohoraju izbrojiti 35 žukav. One su ostale, a trsi su šli. Nakon 30 let trs se po zaroku izrodi. Trsi su rodili ma ne ko denes jer umjetnoga gnoja ni bilo, a z domaćin se je moralio i drugo gnojiti. Judi su čudo zaslužili, nadelali su se kervavo. Trsi je bilo po Hlamu, Tohoraju, Černicah, Potovoščah, na Krasih. Kopali su se samo z motikun. Ja sen šel ko mladićec staromu Pepinu z Konala Zaglav kropit trsi. Kropil sen celi dan, za nagradu mi je dal jeden stari kramp.

Na leže pride na človika samo belha i šenec.

(Vrbnička narodna poslovica)

Stojnička

Če je bila stojnička, Antone?

- To je bilo vrč gori i vrč doli. Bila je mižerija. Grozdovi se je prodavalio da bi se dobil kigodare šold. Od onoga če je ostalo udelalo se je vino. Na večer kad bi prišel doma gospodar bi gori nalel vrč vodi, a doli utočil vrč za napit se. To če se je pilo zvalo se je stojnička.

Sad po Zminjaku, Kermnjaku i Razbojnicah, da nabrojimo samo neke lokacije nekadašnjih vinograda, pasu ovce.

Na Maloj placi

Od peronošpori ne pogibaju tersi, ma kada ona na tersi pride, popada njin peri. Prave da za filošeru ni drugoga remedija nego pustit njoj neka deštiga tersi, kada se je dala na nje, a da njoj ne bi prišla voja posepet prit na nje, da je trbi sadit merikani, one da su njoj gorki, pek da neće da jihji. Grozdovi z merikani da ni dobro ni za zobat, zač da vonja koti po čenžih. Ma kako su judi našli filošeri šćek, tako su našli i merikanon njihov šćek. Sedaj prave, da je trbi sadit merikana, neka ga filošera ne pozere, a da je

na njega cipat naš ters (domaći ters), ki oče da mu urodi na merikanu dobro grozdovi za zobat i vino. Čudo je bilo nevernih Tomi, ki nisu va te fabuli verovali, dokla nisu na svoje oči videli, da je to istina.

Nisu judi verovali ni da se peronošpori more stat na rep. Dobri judi su jih naputili, kako i će je trbi delat, pek sedaj kigod more, ta kropi tersi ze modrin vidrijolon, rastopjenin va vodi, a pomisanin z vodun od japna. Dobavili su dodarniki i makinu za kropit tersi.

(I. Žic, Vrbnik pisano oko 1901. g.)

Na post Mikuji bili smo u Ivana Dminića. Dok je po Maloj placi bura puhalo na refuli mi smo va teploj kuhinji čakulali z našim domaćinima Ivanom i njegovun ženun Vjerun. Ze Ivanon Dminičen počakulali smo o zemji i delu na zemji.

- Na zemji delan odkad znan za se. Denes ni tako naporno bit poljoprivrednik kako će je bilo prije. Sedaj je prišla mehanizacija pe se sve brže i legje poredi. Kad je niki teži posel, pomoru mi dica. Ja se najviše bavin z grozdovin. Par zadnjih let kuntenet sen ze urodon, kako i ze cijenun grozdova. Mislin da je dobra otkupna cijena grozdova juden dala jeden poticaj da delaju na zemji, to se vidi poj. Opet mlađi čovik vidi da se more lipo živit na poljoprivredi. Svoj urod dan va Poljoprivrednu zadrugu Vrbnik va ku iman povjerenja i kadi sen kuntenet. Sedaj iman trsi samo po poju, prije sen imel trsi Valdamenti i po Zakojenici.

Q: - Osim ze trsi, ze čin se još bavite?

- Prije sen sadil čudo pomidori. Va ono vrime to se je fanj isplatilo. Na leta

sen hodel š njimi v Riku i Crikvenicu. Kad su se drugi u većini zaposlili va tvornicu, jedno par let sen hodel sam, moja žena bila je istešo zaposlena va Vrbenki, jedno z drugin dalo se je živit. Sad sen se ostavil pomidori, još nastojin ulikve ma glavne sumi trsi.

Q: - Ovac nimate?

- Zlameni imamo, moja žena ih je dobila na del, al ovac nimamo. Još je bil moj otec prodal ovce kad sen ja bil mal. Na par šalti sen je mislel kupit, na kraju nis.

Q: - Kad niste va delu, če vas zanima, rekli bimo po modernu, imate morda ki hobi?

- Ja volim starinu, sve stvari če sen imel doma, dal sen va konobu na napu. Tamo su stvari ke su stari judi rabeli sveki dan. Tu iman staro oruji za delat po poju i vokolo živa. Iman okruti ke su rabeli okolo vina. Pogledajte.

Va konobi smo razgledali zbirku predmeta ke se odavno ne rabe. Če posebno spomenut, kad je sveka stvar posobojna, morda drvenu makinicu za začepjivat šanpanj, kebli, žare, pinjati? Na kominu je poslagano čak nikoliko predmeti iz kamenog doba. Udelali smo par slik da ne ostanemo samo na besedah.

Če na kraju reč, poželeti smo Ivu da nasadi još mlađih trs, a njihovi vnučići da zavole i čuvaju dedovu starinu.

U obitelji Mata Volarića - Filipića

Q&Q: Mate, Vi ste težak, poljoprivrednik, otkad delate na zemljiji? (smijeh) od vavik!

Tako je krenula priča i prisjećanje na one godine kad se je u Vrbeniku naveliko proizvodilo pomidori. S pomidori se je opskrbljivao sav gornji kraj. Svako jutro brod je odvozio pomidori prema Rijeci, Crikvenici... Mate je imao svoju barku. Najčešće su vozili pomidori do Novog, a onda "kaseti na škinu i s njima gori na novljansku Placu." Poslije su se više počeli baviti s "trsi".

Pitali smo našeg domaćina kako to da je odlučio ostati na zemlji, jer u vrijeme njegove mladosti, u većini, svi su odlazili u potragu za nekim zaposlenjem.

Dobivati plaću svaki mjesec bila je daleko primamljivije od nesigurnih prihoda sa zemlje. Zapravo, na početku je izgledalo da će i Mate krenuti tim putem, ispalio je drukčije, on je ostao raditi na zemlji, a žena Marica se je zaposlila u Vrbenki.

Danas Mate koji je navršio 60 godina života ovako razmišlja o "delu na zemljiji".

- Ja sen zavolel posel na zemlji. Svoj sen gospodar. Samo va onon poslu koga voliš, moreš

uspjet. Denes delat na zemljiji je drukčije - legje, denes imamo traktori, ali sve jedno bit poljoprivrednik znači čudo delat. Ni to lehki život. Ako se ne dela, se ni nima. Va poljoprivredi je uvik vela neizvjesnost, mogućnost nevrimena.

Q&Q: - Vas drže jednim od najačih poljoprivrednika vinogradara kod nas.

- Kad se gleda kao na pojedinca, da. Tako je već nikoliko let. Ovu trgradbu potrgali smo rekordan urod žlahtine, također i maslina. To je dobro. Oko toga ima i velikih izdataka. Za trgtan rabi pomoć, jer trgradba dura desetak dan i kroz to vrime se mora potrgati. Grozdovi smo dali Namori va Zadrugu, cena je dobra i to nan odgovara. Ovo leto kako sen rekel dobro su rodili ulikvi. Mi smo pobirali ulikviće i na maslinah ke smo sami posadili. Kad sen jih sadil, više od jeden mi je rekel da jih neću pobirat.

Q&Q: Vi ste zadružar Poljoprivredne zadruge Vrbenik. Danas u Vrbeniku ima nekoliko obiteljskih zadruga, možda ih bude još, što Vi mislite ima li Poljoprivredna zadruga Vrbenik budućnost?

- Za nas pojedince, koji smo sami, Poljoprivredna zadruga Vrbenik je jedino rješenje. Mi u njoj ostvarujemo svoj interes, drugdi ne. Poljoprivrednu zadrugu Vrbenik treba podržati na svaki način. Denes moraš bit prisutan na tržištu, ja ko pojedinac kamo će prije poći, va konobu ili na tržište. Zato je naša šansa ova Poljoprivredna zadruga. Jedino treba stalno paziti na kvalitetu Žlahtine, kvalitetu rabi čuvat.

Q&Q: - Izrazi "vinograd", "vinogradar" i nisu baš jako udomaćeni kod nas.

- Mi rečemo gren poji, gren va trsi. Ki dela na zemljiji po domaću je težak.

Q&Q: Kadi su Vaše trsi? Nabrojite malo, da zapišemo te nazine.

- Svetoga Mikuli, Svetе Marije, Baćin melin, Gornje i donje pojiča, Podžidin, Pod kovačevice. Na srid luga, Svetе nedije ... Te su particeli različitih površina. Ne gren za tin da su mi sva mesta na blizu, makar je tad jednostavnije za delat, ali s druge bandi ni dobro zbog vrimena, jer ako pride krupa, ona ne čapa sve jednako, pe bi vajda nigdi nič i ostalo.

Q&Q: Ima li u zadnje vrijeme kakvih promjena, novina u radu s vinovom lozom:

- Rjeđe špricamo lozu, upotrebjavamo drugi prah (mikal), i efekat je bolji. Trsi se dižu, ide se čak na tri žice. To je bolje zbog zraka, i zbog traktora.

Q&Q: Če delate va slobodno vrime ako ga uopće imate?

- Ja baš i niman slobodnog vrimena. Volin čegod pročitat, već na leta pratin Gospodarski list, prijimal ga je moj tast, i ja sen nastavil.

Da ne biste mislili da smo cijelu večer samo razgovarali. Probali smo mi i Matovu Žlahtinu. "Udelanu po staru." Bez filtera. Probali smo i prošek. Sve je bilo odlično. Da nam je tako i kletu.

MANIFESTACIJA "VINO FORUM 2000"

Po prvi put će se u Hrvatskoj, i to u Primorsko-goranskoj županiji, na otoku Krku, održati manifestacija "Vino-Forum", koja kao institucija postoji već 8 godina i održava se svake godine u drugoj zemlji srednje Europe, povezujući gospodarske, turističke i kulturološke vrijednosti s ciljem afirmiranja i promidžbe vina i turizma. Naime, na ovogodišnjem "Vino forumu", održanom u Češkoj, istaknuta je i prihvaćena nominacija Hrvatske za "Vino forum" 2000. godine. Bit će to prilika za obogaćivanje turističke ponude, odnosno uvođenje novog turističkog proizvoda Kvarnera na europsko tržište, a s obzirom na vrijeme održavanja manifestacije, i za produljenje turističke sezone. Otok Krk kao prirodna cjelina, prometno dobro povezan s kopnjom, te lako dostupan, s kompletnom turističkom infrastrukтурom i tradicijom, bogatim kulturnim naslijeđem, vinogradima i podrumima, konobama i vinskim cestama, a najpoznatiji po autohtonoj sorti "Vrbničkoj žlahtini", bit će, tako,

meta brojnim sudionicima "Vino Forumu" i posjetiteljima.

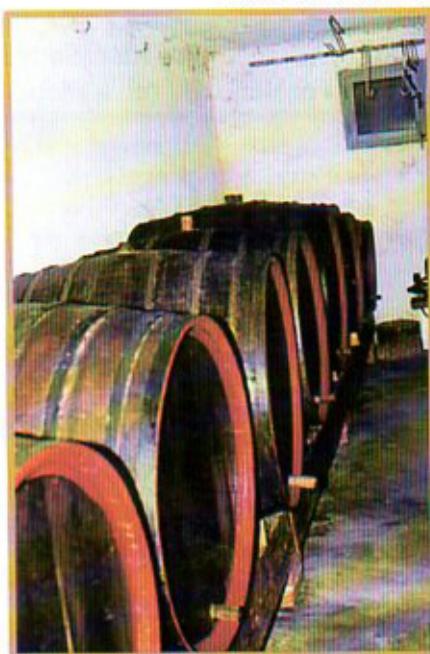
Glavni organizatori "Vino Forumu" su Društvo enologa Hrvatske i Hrvatska turistička zajednica, a u organizaciji sudjeluju Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva Republike Hrvatske, Državni zavod za vinogradarstvo i vinarstvo, Hrvatska gospodarska komora - Sektor za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo, Agronomski fakultet (Zagreb) - Zavod za vinogradarstvo i vinarstvo, GIUP - proizvodnja pića, udruga "Vino Croatica" (Jastrebarsko), Poljoprivredna zadruga Vrnik, Istravinoexport d.d. (Zagreb), Vinoplod-vinarija d.d. (Šibenik), te dakako, Turistička zajednica Primorsko-goranske županije, Upravni odjel za turizam, Turistička zajednica otoka Krka s lokalnim turističkim zajednicama i "Vjesnik" d.d. kao hrvatska dnevna tiskovina. Predstavnici ovih institucija i poduzeća su članovi Organizacijskog odbora manifestacije "Vino Forum" i nosioci stručnog i komercijalnog dijela programa.

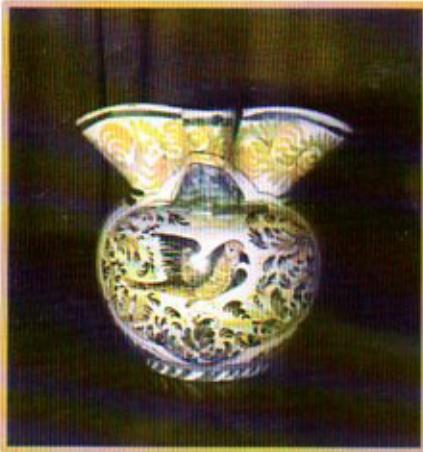
Manifestacija će se odvijati u dva dijela:

prvi dio održat će se od 7. do 10. lipnja, kada će se sastati međunarodni ocjenjivački žiri, koji se sastoji od 3 komisije sa po 5 članova vrsnih enologa, a ocjenjivat će oko 400 uzoraka vina iz Srednje Europe i Hrvatske. Tada će se upriličiti i svečano otvaranje manifestacije "Vino Forum" s prigodnim programom, a Zavod za vinogradarstvo i vinarstvo pri Agronomskom fakultetu u Zagrebu organizirat će međunarodno znanstveno i stručno savjetovanje na kajem će jedna od tema biti zdravstveno i farmakološko vrednovanje vina.

drugi dio manifestacije održat će se od 28. rujna do 3. listopada, u sklopu kojeg će se prirediti centralna manifestacija uz svečanost dodjele medalja i priznanja za u lipnju ocjenjivana vina, a komercijalni program odvijati će se na način kako je to predložila radna skupina osnovana pri Turističkoj zajednici Primorsko-goranske županije u

Nastavak na str. 16

VINARIJA KATUNAR

razlozi naveli braću da napuste već uhodani posao na području informatike i krenu u nimalo srodnu djelatnost kao što je vinarstvo.

- Nakon očeve smrti 89.g. morali smo odlučiti što ćemo dalje zapustiti trsi koje je naš otac obrađivao ili nastaviti s proizvodnjom grožđa. U to vrijeme imali smo kompjutorsku firmu ITEH pa je naše bavljenje vinogradarstvom ispočetka imalo karakter hobija. Što se tiče kompjutatora, početkom 90. tih situacija se na tržištu mijenja, turizam se gasi, teško se dolazi do posla pa je i to utjecalo na našu odluku da nastavimo s obiteljskom tradicijom koja je manje-više prisutna u svakoj vrbničkoj obitelji, a to je proizvodnja grožđa i vina.

Q&Q: Vaša odluka da se profesionalno bavite proizvodnjom vina, značila je i jedan odmak od tradicionalnog pristupa kako proizvodnji tako i plasmanu vina na tržištu.

- Naši očevi nisu isključivo živjeli od "grozdova", od prodaje vina. Grozdovi su prodavali u

Zadrugu Na mori, a vino na "bocuniće" slobodno možemo reći slučajnim kupcima. Vino u bačvi va konobi je poluproizvod. Naš je pristup odmah ispočetka bio drukčiji. Prišli smo izgradnji vinarskog podruma, nabavili modernu tehnologiju, ušli u investiranje, kontaktirali smo ljude iz struke. Vino je trebalo plasirati na tržište, osmisliti marketing, ali prije svega trebalo je napraviti kvalitetno vino. U tome smo uspjeli. Na izložbi Vino u Hrvata 1993. g. dobili smo

Zlatnu medalju za vino Žlahtinu proizvedenu 1992. g. a 1994. dobili smo Veliku zlatnu medalju. Na Vinoviti 1997. pjenušac Porin dobio je srebrnu medalju, a 1999. godine srebrnu medalju dobio je pjenušac "Dora". Na Splitskom sajmu 1999. "Dora" je ocjenjena Velikom zlatnom medaljom, a Žlahtina - srebrnom medaljom.

Q&Q: - Za proizvodnju Žlahtine osim vlastitog grožđa vi otkupljujete grožđe i od drugih. Kakva je situacija na tom planu?

- Mi kao proizvodači vina nastojimo da kvaliteta vina bude vrhunska, a kvaliteta vina ovisi između ostalog i o urodu grožđa, računa se po 1 ha. Urod je čak zakonski limitiran. Pa se u Zakonu o vinu točno navodi odredba po kojoj da bi vino ušlo u kategoriju kvalitetnog vina ne smije urod biti veći

Nastavak na str. 16

Poljoprivredna zadruga Katunar jedna je od obiteljskih zadruga koja je počela s radom prije desetak godina i kroz sve se to vrijeme uspješno razvija. Danas je na tržištu prisutna sa cijelom paletom proizvoda. Na temeljima obiteljske tradicije braća Anton, inače dipl. ing. matematike i Ivan ing. elektrotehnike počeli su se početkom devedesetih intenzivnije baviti proizvodnjom vina, dakako Žlahtine ali su assortiman s vremenom proširili pa danas osim Žlahtine proizvode, rakiju, crno vino, a naročito su poznati kao proizvodači pjenušca Dore i Porina, a za predstojeće blagdane predstaviti će se na tržištu s pjenušcem Millennium. U suvremeno opremljenoj vinariji razgovarali smo sa starijim bratom Antonom.

Zanimalo nas je koji su

od 12000 kg po hektaru, a za čuveno vino urod ne smije biti veći od 9000 kg po hektaru.

To bi značilo da bi urod po trsu trebao biti oko 2 kg da bi žlahtina bila u kategoriji kvalitetnog vina kontroliranog podrijetla, inače pada u nižu kategoriju. Tu interesi nas kao vinara nisu istovjetni s interesima vinogradara.

Ž: - Žlahtina, autohtono bijelo vino iz Vrbnika danas je jedno od najtraženijih vina na hrvatskom tržištu. Pretpostavljamo onda da ste Vi kao jedan od proizvođača Žlahtine zadovoljni?

- Nisam. Nismo zadovoljni iz nekoliko razloga. Prvo, zbog raspodjele zarade na bazi od 9 kuna i randmana od 60% koji je zakonski određen. Mi vinari imamo velike troškove tu su enološka sredstva, filteri, radna snaga, oprema boca, čep, etiketa, cijena kapitala, a pritom morate imati na umu da vino od ovogodišnje berbe počinjemo prodavati tek za Uskrs sljedeće godine. Drugo, pojавio se je

jedan problem s kojim se susrećemo u zadnje vrijeme, a to je uvjerenje prisutno u jednom dijelu javnosti da se Žlahtine proizvede više nego što su mogućnosti Vrbničkog polja. Ne

smijemo dozvoliti da se status Žlahtine vrati na stanje iz 85. i 86. g. Trebamo čuvati kvalitetu. Bavljenje ovim poslom shvatili smo kao jedan dugoročan posao, zato nam je jako stalo da kvaliteta Žlahtine bude vrhunska.

POV: - Sljedeće godine održat će se velika manifestacija Vino Forum na Krku sa središnjom manifestacijom u Vrbniku, recite nešto o značenju te manifestacije.

- Vino Forum je srednjoeuropski sajam vina. To je značajna manifestacija, to je prilika da se afirmira vino kroz turizam. Naročito je to prilika za Vrbnik da se afirmira kao mjesto sa jednom specifičnom turističkom ponudom. Ovdje se mogu organizirati vinske probe u autohtonim ambijentima na način kako se to radi po svijetu.

Vidjet ćemo kako ćemo tu šansu iskoristiti.

Razgovarali: J. Kosić,
K. Kraljić i
D. Gršković

sastavu: mr. Gordana Medved, direktorica Turističkog ureda Turističke zajednice Primorsko-goranske županije, Nedjeljko Pinezić, predsjednik turističke agencije otoka Krka, Dubravka Tomljanović, direktorica "Adriana Travel", Opatija i Tahir Margić, regionalni rukovoditelj turističke agencije "Atlas" za područje Istre i Kvarnera.

Otok Krk kao domaćin bit će "raspodjeljen" tako, da će svako mjesto (Krk, Dobrinj, Baška, Njivice, Omišalj, Malinska, Punat i Vrbnik) biti domaćin određenim sudionicima - izlagачima, dok će centralna manifestacija biti u VRBNIKU. Manifestacija će okupiti subjekte iz cijele Hrvatske, od proizvođača vina, podrumara, ugostitelja, proizvođača pribora i potrepština u

vinogradarstvu, ponuđača prigodnih suvenira, domaće hrane, do atraktivnih ponuda turističkih agencija i hoteljera, a sve na temu VINO I TURIZAM. U cilju komercijalizacije "Vino Forum", navedena Radna skupina pripremila je programe boravka, koji će se uskoro naći u ponudi na domaćem i inozemnom turističkom tržištu. Programi obuhvaćaju smještaj u hotelima, berbe grožda, degustacija vina, posjete konobama i podrumima s programima folklora i bogatom ponudom drugih autohtonih sadržaja, "Krk-tour" s probama vina, piratski izlet s razgledom spilje "Biserujke" i mornarskom marendom, izlet na Rab, izlet na Opatijsku riviju i na Trsat, izlet u Bribir i Vinodolsku dolinu, a sve uz gastronomsku ponudu tradicionalne kuhinje. U okviru zabavno-glazbenog programa,

organizirat će se izbor za "Kraljicu berbe".

Također, kao trajni trag ove manifestacije na otoku Krku, predviđeno obilježavanje prvog spominjanja baćve kao izuma, a koje je vezano uz otok Krk, te je planirano podizanje spomenika baćvi.

Turistička zajednica Primorsko-goranske županije i Upravni odjel za turizam Primorsko-goranske županije, kroz ovu će manifestaciju, a u suradnji s gospodarskim subjektima, definitivno valorizirati vino, odnosno vinarstvo u turizmu, time podignuti image otoka Krka i Kvarnera, obogatiti turističku ponudu i tako manifestaciju "Vino Forum" (u komercijalnom, rujanskom dijelu učiniti tradicionalnom).

pročelnik
Ranko Vlatković, dipl. oec.

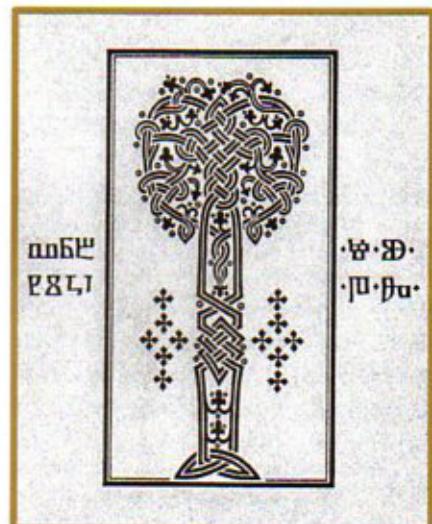
Krajem ljeta na predstavljanju Vesperala u našoj župnoj crkvi okupio se je velik broj vjernika i gostiju. Događaj su zabilježili crkvena i svjetovna glasila. Netko je rekao: - a sad rabi na vičernje hodit, vesperal v ruki zet i psalmi kantat.

Daj, Bože, da bude tako.

Za čitatelje ~~Vespa~~-a donosimo dijelove izlaganja koja su nas se posebno dojmila. Jedno je dr. Milana Mihaljevića koji je na staroslavenskoj vičernji progovorio staroslavenskim jezikom. Možemo prenijeti samo riječi, izgovor i naglasak, nažalost ne.

Va ime Bože, amen. Let gospodnjih tisuć devet sat devedeset i devet, miseca ijuna, na rojstvo svetoga Ivana Hrstitelja bi svršen sa Vesperala. Štampa i gospodin Osip Kosić, plovan va Vrbnici. Pomogoše mu Anton Katunar iz Krka, Frane Paro iz Zagreba i ini dobri muži. I az mnogogrišni pisac imenem Milan, jemuže zemlja mati, otačastvo grob, a bogatastvo grisi tlmačih i

korežah sie knjigi za rečenago gospodina plovana i ta plati mi velmi dobre penezi i vrnezi i dast mi olija i vina k tomu i sopile. Bog mu daj vsa blaga va sem miri, a na konci da udržit cesarstvije ugotovano nam ot složenija mira. A vas bratije milejša iže čtat budete sije knjigi molju, ašće sam se kadi nehote smrsil, ne klnite mene, Boga radi, na črite pravo i rcite: "Bog mu pomagaj i vsim ki mu dobro hote".

Poslije staroslavenske večernje, slavlje se je nastavilo u hotelu. Donosimo dijelove pozdravnog govora gospode dr. sc. Marica Čuncić:

Ja se bavim paleografijom pa bih iskoristila priliku da vam večeras skrenem pozornost na znak ispred vrbničke župne crkve Uznesenja Marijina. Sigurno ste se pitali što znači taj krug koji je podijeljen na osam isječaka. Nije nipošto slučajno da se nalazi baš u Vrbniku koji je ostavio apsolutno najveći broj glagoljskih spomenika u hrvatskim i svjetskim razmjerima, pa se može reći da je koljevka glagoljice. Iz toga znaka, ili "kola" kako ga vi zovete, mogu se izvesti sva glagoljska slova. Čula sam da se nešto kopalo onuda, sačuvajte ga jer je važan. Položaj slova u tom znaku sasvim je određen. Taj isti položaj slova našla sam na Krčkom natpisu. Kad sam nedavno posjetila kanoničku

kuću u Krku i u hodniku vidjela Krčki natpis, činio mi se nezaštićen i pobjojala sam se da mu se što ne dogodi. Čuvajte i

zaštitite jer je to najstariji dokaz o prvotnom položaju glagoljskih slova u crtovlju koje proizlazi iz vašega "kola" pred crkvom.

Kad Sabjica zakanta...

Često i u mnogim prilikama veselim i tužnim naša sugradanka Marija Mihovilić - Sabjica "zakanta" svojim lijepim altom iz svega srca. Izvanredan sluh, lijepi glas, božji su dar - talenat koji Marija Mihovilić velikodušno umnaža Bogu na slavu, nama ljudima na radost. I tako već godinama iz dana u dan i još se nije umorila. Marija Mihovilić pjeva u crkvenom zboru, na župnim misama i večernjama ali i na sprovodnim misama. Zamislite se malo samo nad ovim podatkom: biti prisutan (kao ona) na svim sprovodnim misama u posljednjih pet godina. Za svakim pokojnikom zapjevati: Va raj priveli te anjeli...

Počeli smo nekako ozbiljno ali i u drugim prilikama koje su same po sebi veselije, kao što su "piri", hodočašća, mlade maše, razni izleti ako je u društvu i Marija Mihovilić onda ste sigurni da ćete pjevati i da će biti veselo. Hvala Bogu, na takvim ljudima koji zrače tim zaraznim dobrim raspoloženjem. Takva je Marija Mihovilić, sad nadalje zvat ćemo ju samo Sabjica jer ju svi tako zovemo, ne trebamo ju posebno predstavljati, ona se je rado odazvala našoj molbi da na stranicama Vrbničkih vidika ostane zabilježeno nešto od njenog životnog iskustva.

Q&A: - Vaše djevojačko prezime je Sabljić?

- Da, i zato sen ja ostala Sabjica.

Q&A: - Kakvo ste imali djetinstvo?

- Svekako je bilo. Moja mat se je mlada zajubila i mlada oženila. Imela je 17 let i 3 mjeseca kad se je oženila, a umerla je mlada, od 22 leta. Moja baba po materi je bila babica va Vrbniku, zvali su ju Špiranca pe su i mene kad god

znali zazvat Špirančica. Tako, ja sen imela samo 5 let kad je ona umerla. Jako je se malo pametin. Va glavi iman sliku nje kako leži na postiji, mene nisi oteli pustit blizu, da se ne bin dobavila, pametin je se kako me zove: Marica, Marica, i maše mi z postije z rukun na pozdrav. Tako sen ja ostala sirota. Otec mi se je oženil po drugi put. Ja sen bivala u rodbini, jedno vreme dodar i va Slavoniji va Ivankovu. Tamo sen čistila snig, kopala, delala okolo krav, a imela sen samo 11 let.

Prišla sen doma va Verbnik, tri leta sen hodela va talijansku školu.

Q&A: - Kad ste počeli pjevati u crkvenom zboru?

- Otac Jerko Valković je tad bil kapelan va Verbniku. Ja sen bila jako živa, kako i druga dica. V leti smo hodeli na kupanje, znala sen zakesnit na vičernju, babu je to jadilo. Onda je rekla ocu Jerku: - zemite ju na kor, aš ona vam lipo kanta, pe će ondat hodit i criki. Tako je i bilo. Volela sen pjevanje i zavolela sen hodit criki.

Q&A: - Ke su bili vaše kunpanjice?

- Nada Božinova i tvoja tet Boža. Ja sen 1934. godište.

Q&A: - U vrijeme Vaše mladosti zbivale su se promjene u načinu odijevanja, češljanja, stariji su pružali otpor ali bilo je uzalud....

- Mi smo se počeli strić. Nosivali smo kosi. Ja sen se ostrigla kad mi je umerla baba, ona ni otela ni čut za to. Počeli smo nositi i najlonki. Meni je moja teta Roža pošijala paketi z Meriki tako da sen te stvari imela mej prvimi. Oženila sen se 1955. leta va tesneku i to mej zadnjimi, ondat su se počeli ženit va kostimih. Moja kunpanjica Nada već se je 1954. leta oženila va bjelini.

Slika sa vjenčanja

Q&Q: Vi ste, Sabjica, pjevali i u pjevačkom zboru koji je bio pri KUD Vrbnik.

- U zboru smo pjevali muž i ja. Zbor je vodil mešter Pere. Išli smo na smotre zborova u Poreč, nastupali u raznim prigodama, imeli smo i božićni koncert. Parićivali smo se da ćemo proslaviti 20 let zbora i to leto se je zbor raspal. Škoda.

Q&Q: - Vi ste dugo godina aktivni u folkloru? Isad učite dicu tancat?

Počela sen tancat va folkloru još ko divojka. Nigdi 1953. Moj muž prišel je malo kešnje. Ja sen tancala još ze ocen Osipa Primorca, sopca i pučkoga pjevača. Hodeli smo po festivalih. Bili na smotri folklora 1968. leta va Zagrebu. Žal mi je če nas stari kanturi kih više ni mej živimi nisu naučili više po domaću kantat. Ma nisu bacilali. Volela bin da crikvi više kantamo naše stare lipe verbenske pjesme.

Q&Q: Okrenimo opet na piri? Vi ste bili na čudo pirih?

- (smijeh) na svih, ja ne znan kadi nismo bili. Bili smo i na Mladih mašah, to mi je bilo najdraže.

Q&Q: Vas imaju, Sabjico, judi

rado, i mlađi judi. Mlađi judi slabo nan se žene. Če mislite o tomu, če biste njin onako rekli od srca:

- Neka se žene, boje dok su još mlađi, kešnje je sve teže.

U ugodnom razgovoru sa Sabjicun i njenim mužem proveli smo cijelu večer, djelić smo zapisali, razgovor nismo završili. Nismo stigli Sabjicu upitati ni za zdravlje, ni za pretrage. Njena veselost odvela je ovaj razgovor u drugom pravcu.

Razgovarali: J. Kosić i M. Kraljić

Marina Valković

"ČAKULI NON HA FRITULI"

- Govoriš kako mažin!

- A ti si tobože jako fin.

- Fumaš kako vapor!

- Kakov si ti starinski stvor.

- Leputariš "kako Ive nikad doma!"

- Zato si ti šesten inšoma.

- Ki me je vrag na te natental?

- Če si me se morda već štufal?

- Ne, nego sen se posve šundral.

- Dobro, ko nećeš ti, te drugi tri!

- Ava, Luce, čekaj ne hodi,
bez tebe je kako bez vodi.

Nis ti rekel drugi del medaje
Luce, koga bin od tebe imel raje?

- O, to je pek drugi del postol,
Volin kad si menje ohol.
Okripeli su me lipe besedi
ala, simo pol mene sedi!

Koštala sen se blizu nje
ko tovar po letu va hlad!

AVA ČE JE LIPO, LIPO
LIPO JE BIT MLAD...

ANKETA

Nastavak sa str. 9.

Q&Q: "Vrbenka" je desetljećima prisutna u gospodarstvu Vrbnika. Gospođa Marica Braut je u "Vrbenki" dočekala mirovinu pa nam može kompetentno odgovoriti na pitanje: - Koju je ulogu odigrala "Vrbenka" u životu Vrbnika i Vrbenčana?

- Stvaranje "Vrbenke" seže u danas već prilično daleku 1968. godinu, kada je uz vinarski podrum i pogon za preradu rajčice tadašnje OPZ Vrbnici niknula prva hala. Tada su krenuli prvi metri netkanog tekstila i prva grupa radnica počela izrađivati naramenice uglavnom ručne izrade. Ti skromni počeci počeli su stvarati dobit koja je rezultirala novim ulaganjima u proširenje "Vrbenke".

1978. godine "Vrbenka" se odvojila od OPZ Vrbnik i od tada posluje kao samostalno poduzeće. Sve je bilo u znaku rasta. Povećali su se proizvodni kapaci-

teti. Isto tako povećavao se broj zaposlenih, koji je u jednom trenutku dosegnuo maksimum od 330 zaposlenika.

Gledano očima današnjih poduzetnika, zvuči gotovo nevjerojatno, ali "Vrbenka" je dio svoje dobiti svih tih godina ulagala u potrebe cijelog mesta, te su se i "Vrbenka" i Vrbnik razvijali istovremeno. Navodimo sufinciranje samo značajnijih investicija kao što su: izgradnja vodovodne mreže i osiguranje dovoljne količine vode za cijelo mjesto, postavljanje telefonske mreže, kablovske televizije, sudjelovanje u troškovima asfaltiranja svih ulica u Vrbniku, proširenje, uređivanje i asfaltiranje javnih površina. Što god se u Vrbniku uređivalo "Vrbenka" je svojom financijskom pomoći sudjelovala u tome.

A zatim je došla 1990. godina. Otežani uvjeti privređivanja uzrokovani

ratnim zbivanjima i opće poznati problemi gubitka tržišta nisu mimošli ni "Vrbenku". Došlo je do smanjenja posla, broj zaposlenih se je smanjivao. Poduzeće se našlo u novim uvjetima poslovanja. Prodaja proizvoda usmjerena je uglavnom prema izvozu što nije nimalo lako, jer se traži vrhunska kvaliteta uz istovremeno postizanje cijene proizvoda koju inozemno tržište prihvata.

"Vrbenka" danas ima iz sebe 31 godinu svog postojanja. Kroz sve ove godine stotinjak radnika ostvarilo je u "Vrbenki" pravo na mirovinu. Pamti i uzlete i padove, ali uspjela je održati se na tržištu što mnogima nije uspjelo. Sada na kraju 1999. godine, pred ulaskom u novo tisućljeće "Vrbenka" ide dalje. Poželimo joj, da i u novim vremenima koja će doći nađe svoj put, kao što ga je pronašla i do sada.

Josip Gršković

Ovog ljeta Vrbniku je došao u pohode Josip Gršković iz Canade. Gospodin Gršković član je Vrbničkog kulturnog društva Frankopan od njegovog osnutka. Redovito se javlja uredništvu Vrbničkih vidika, prati naš rad. Jedno poslije-podne u mjesecu srpnju proveli smo u ugodnom razgovoru.

QV: Vi ste već dugo u Canadi?

- Ja sam otišao u Canadu prije 43 godine. Tamo su bili moji roditelji tako da nisam išao u neizvjesnost. Sad sam u penziji. Jako sam sretan što sam doma iako sam potpuno smeten. Gledam mladost, a ne mogu povezati tko kome pripada, preskočio sam generacije. U meni još živi sjećanje na običaje koji zamiraju i ljude kojih odavna nema, ali to je "del mene".

QV: Kako Vam je sad kad ste u penziji?

- Jesam u penziji ali radim i dalje više iz hobija i uz to zaradim. U jednom restaurantu brinem se za biljke. Tamo užgajamo posebnu vrstu pomidori. Oni su za ukras. Kad sazriju, izgledaju kao božićna drvca u mjesecu srpnju.

QV: - Što Vam se čini, je li se Vrbnik jako promijenio?

- Puno se je toga izgradilo, mjesto se je proširilo. Ljudi puno rade i to oni iz moje generacije, još gredu po pojku. Naše je polje kakvog nema na svijetu.

Jako dobro ste riješili nazive ulica. Ušićeš sam time. Zadržali ste njihova stara imena, ili ste jih imenovali po zaista

Josip Gršković u razgovoru s urednicom QV-a.

zalužnim ljudima. Šteta što ste izostavili dva imena. Nema ulice s imenom učitelja Ivana Žica. On je rođen 1860. godine. Ja ga se sjećam kako kleći u crkvi u prvoj kori s lijeve strane i moli. Uvijek je tako klečao i molio, a kad bi se u crkvi smračilo zapalio bi šteriku ili lantirnicu i nastavio moliti iz molitvenika. On je napisao u Zborniku za narodni život i običaje sve o Vrbniku. Upravljao je posuđilnicom, a umro je 1940.

Drugo ime kojim nije imenovana ni jedna ulica je notar Ivan Stašić. On je u razdoblju od 1637. do 1646. obavljao notarsku službu. Njegove isprave a to su razni tištamenti i ugovori objavljeni su u knjizi koju je 1911. g. za tisak pripremio Rudolf Strohal. Ako bude moguće počastite i njih dvojicu. Zaslužili su to.

Moram spomenuti i to da sam se jedan dan jako rastužio. Sjeo sam dolje na Zgrubnici za stol. Sa mnom je bila mala Antonija. Za susjednim stolom bili su neki mladi ljudi. Takve prostote i kletve ja nikada u životu nisam čuo. To me je povrijedilo. Antonija koja je to isto čula samo je kratko prokomentirala: - Josipe, ovi su prosti.

Mislim da bi bilo vrijedno

da se naša kula nekako sačuva da posve ne propadne jer ona je spomenik na dane kad je Vrbnik bio grad kaštel.

Ali da znate kako meni dane ovdje prolaze brzo, upravo lete. Uskoro ću natrag u Canadu, ali nadam se da ovo nije moj posljednji boravak u Vrbniku..

Lijepo je gospodin Gršković rekao na kraju da on je kao stablo kojemu je korijen u Vrbniku, a kojemu su se grane razgranale u Canadi. Zaželjeli smo mu sretan put i ponovni skri povratak u rodni Vrbnik.

Razgovarali M. Kraljić i J. Kosić

Aleksandar Sindik - Acili

BUKALETA

Va nikih ne
zdavni pasanih leti,
žlahtina se pila
z bukaleti.

Z bocun se
natakala va butije,
z butij va bukaleti,
da se pje.

"Pij Marija"
pisalo je na bukaleti,
i denes pametin te gušti
i černo vino s Prileti.

IVO ĆUBRANIĆ

Tko prođe Placom često čuje zvukove tamburica koji dopiru iz bufeta "Primorec". Znali smo da se tamo okupljaju ljubitelji tamburica pa smo iskoristili priliku i porazgovarali s vlasnikom bufeta Ivom Ćubranićem.

QW: Čuli smo da ste utemeljili udrugu tamburaša.. Pravite nan o čemu se dela?

Udruga pod imenom "TAMBURAŠKA KUNPANIJA VRBNIK" osnovana je 21.11. ovoga leta, a ujedno je primjena i va udrugu tamburaških orkestara primorsko - goranske županije.

QW: Koji su ciljevi vaše udruge?

Glavni cilj je populariziranje tamburaške glazbe međ mladimi i

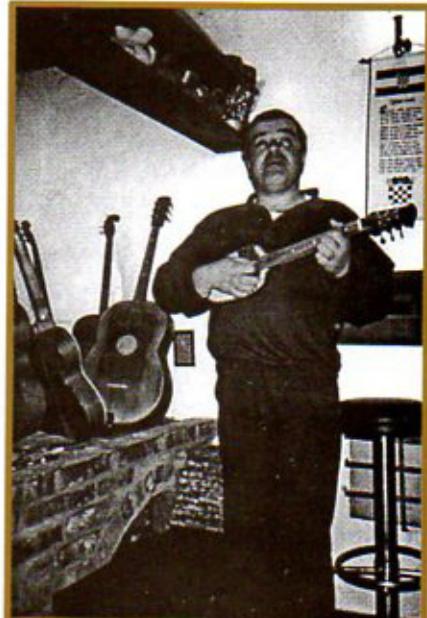
organizacija malog školskog tamburaškog orkestra ki bi brojil jedno petnaest dice.

QW: Ki će voditi tu dicu i na kih će instrumenti sost?

Tomislav Božić je bil na glazbenom tečaju va Vrbovskom i on će bit voditelj malog orkestra. Sost će na starih dvoglasnih tamburicah ke su bile vlasništvo zadruge i ke smo obnovili i na novih četveroglasnih tamburah kvartnog sustava G (bisernice, brač, bugarija). Kad dica nauče pridružit ćemo njin se i mi stariji.

QW: Evi razgovor ne more finiti a da ne spomenemo i mesopust.

Organiziran mesopust već tri leta zaredon a ovo leto skupa ze Kalanićen. Tanci će bit va hotelu na nedjelu i subotu.

QW: Po celon se gradu šuška da ćete za novo leto organizirat doček na otvorenon?

Ma ja stvarno neznan, prvi put to čujen.

QW: Ta informacija zasigurno je odraz nečijih želja.

BULITIN Z DELGA

Pozdrav Vrbniku

Na visokom kamiku ozgora mora,
stoji kuća deda moga.
A pod zvonikon kuće leže,
kako i piščenci šoto kokoše.
Od termuntane neveron zaškureno,
Ze morskun solun posojeno,
A ze senjskun burun razvedreno,
Ze debelin kamenin zidon opasano,
Ze frankopanskun kulun branjeno,
A ze glagolskin pismom učeno,
Po izboru divojak gizdavo,
Mažuranun i balison profumano,
Sopelami zabavljano,
A ze plemenitun kapicun žlahtine napojeno,
Ze posobojnim vonjen Vrbenke kadjeno.
To van je moje rodno mesto malo,
Od starine Gradon zvano.
Vrbniče nad morem,
Ime mu je dano.

Josip Katunar

Josip Katunar

**Pozdrav Vrbniku i Vrbenčanom po celon svitu
iz New Yorka, za leto Božje tekuće dvi tisuće.**

Naš prvi Božić u Švedskoj

U ovom dalekom gradu na sjeveru o Božiću
ljudi u snijegu pale svijeće
da one budu treptavo sjajno cvijeće
njihovog kratkog dana.

Pred kućama pod borovima u snijegu
kasno se noću gasi svijeća voštana
i živi plamen njen
kao sreća ljudska nestalna
gdje život u bljesku zastaje na tren

U gradu dalekom na sjeveru nema sunca
more je zamrzlo i ne šumi, bura ne puše
Samogoruće svijeće u snijegu
kazuju strancu priču neznanu
o toplini sjevernjačke duše.

Dr. Vlasta Sindik - Pobor
Boden (Švedska) 1972. g.

LJEKOVITO I ZAČINSKO BILJE KOJE RASTE PO VRBNIKU I OKO VRBNIKA

Kad netko o nečemu piše, piše to iz bar dva osnovna razloga. Prvo - piše zato jer voli pisati, dakle piše za sebe i drugo - piše zato da neko svoje znanje prenese onome koji će ono što je napisano čitati, dakle piše i za druge. I kad sam se primio pisanja o ljekovitom i začinskom bilju što raste po Vrbniku i oko Vrbnika, odlučio sam se to upravo iz navedena dva razloga.

Pisati o ljekovitom bilju za širi krug čitatelja, pogotovo ako među njima ima i takvih koji ne poznaju ljekovite biljke, moramo biti oprezni, jer moramo stalno imati na umu, da pojedinac u želji da sam sakupi neku ljekovitu biljku, zbog neznanja sakupi neku drugu, možebitno štetnu ili čak i otrovnu. Pa, umjesto da mu trud urodi plodom može i pogoršati svoje stanje. Osim toga, potrebno je naglasiti da i najbezazlenija ljekovita biljka može postati štetna, ako se s uporabom pretjera. Poznata je ljekarnička uzrečica da "da sve može biti i lijek i otrov, samo zavisi od količine". Isto tako postoje pojedinci koji su osjetljivi na pojedine ljekovite tvari, danas bismo modernim riječnikom rekli da su "alergični". Tako se vrlo često može dogoditi da liječenje tzv. "usmenom predajom" - prepričavanjem dobrih učinaka nekoga lijeka kod jedne osobe, taj isti lijek kod druge može izazvati upravo suprotno djelovanje.

Danas su vrlo moderne, a moramo istaknuti i vrlo djelotvorne u liječenju niza bolesti, tegoba ili poremećaja različite "tablete" ili "pilule", često lijepih, jarkih boja. Neke su i vrlo sitne, često jednu veću moramo razrezati na nekoliko manjih dijelova, pa je upravo zapanjuće kako maleni komadić takvoga lijeka djeluje brzo, kroz nekoliko sati, najkasnije za dan-dva. To što takvi lijekovi često izazivaju različite popratne pojave koje mogu biti i štetne, često se zanemaruje, jer se od "dva zla izabire ono manje".

Netom napisano moramo stalno imati na umu kod uporabe ljekovitog bilja, jer djelovanje

ljekovitih tvari iz bilja nije brzo. Liječenje ljekovitim biljem obično traje dulje iako i u bilju ima tvari koje djeluju brzo. Takve su tvari obično štetne, pa se ljekovito bilje s takvima tvarima obično ne preporučuje nedovoljno iskusnim ljubiteljima liječenja ljekovitim biljem.

Vratimo se, napokon, onome što piše u naslovu, da će biti govora o onom bilju, bilo ljekovitom, bilo začinskom koje raste, mogli bismo reći, po samom Vrbniku i dakako u njegovoj užoj ili široj okolici. Takvoga bilja ima vrlo mnogo i opis njihovih osobina i ljekovitosti zauzeo bi vrlo mnogo prostora. Neka mi bude dopušteno da u ovoj prigodi navedem izvjestan broj zanimljivih biljaka, bilo zbog njihove ljekovitosti, bilo zbog zanimljivosti kao začina, zbog njihova mirisa ili nekih drugih svojstava.

Naveli bismo nekoliko dobro poznatih ljekovitih biljaka, ali u prvom redu onih koje se koriste i kao začini. Naime, o uporabi začinskog bilja sve se više piše, pa neka i ovo bude jedan takav potsjetnik.

RUTA - Teško mi je reći kakvo je u Vrbniku stanje danas, u mlađem i mlađom naraštaju, ali pred mnogo je godina praktički svaka kuća imala "rutu". Kad bi se netko požalio "neč mi ni dobro va šumiku" odmah bi ga upitali "Ćeš da ti dam malo rute?" Radi se u stvari o običnoj domaćoj

rakiji u kojoj se je močila grančica rute. Takva je rakija postala gorko-ostroga okusa i u mnogo je slučajeva djelovala korisno, a često se je prije objeda koristila i kao "aperitiv".

Ruta (latinski: *Ruta graveolens*) je česta biljka i u samom Vrbniku. Zasigurno je posađena i u mnogim vrtovima oko kuća, a podiviljala raste npr. na više mjesta "Va brigu", naročito uz pješački put koji od mora vodi "Zgoru brigom". Lagano ćemo je prepoznati po sitnim dijelovima modrozelenih listova koji protrljani između prstiju imaju poseban oštar i neobičan miris. Za prepoznavanje neka posluži i priložena slika, jer u Vrbniku, prema starom običaju, ne bi smjelo biti kuće u kojoj ne bi bilo "rute". Obično se na litru rakije stavi grančica rute. Ako je napitak pregorak, može se razrijediti dodatkom čiste rakije, a ako je preslab, dodaje se još nekoliko listova, što sve zavisi od ukusa pojedinaca.

KUNJVA - Tako u Vrbniku zovu onu voćku koja se u književnom hrvatskom jeziku zove "dunja" (latinski *Cydonia oblonga*). Riječ "kunjva" najvjerojatnije je preobražena talijanska riječ "cologno" (kotonjo), kako Talijani zovu dunju, jer u vrbničkom čakavskom ima mnogo preobraženih talijanskih riječi, npr. "ben, alora, fuminanti, pinjata, tripije, porat, mandrić, vala, oštarija, pjat, fermentun itd. itd."

Kunjva je u Vrbniku česta voćka koja naraste kao nisko drvo i rodi velikim, žutim, aromatičnim plodovima. Zasigurno je svi poznaju! Za kunjvu bismo mogli reći da je bio važan začinski plod, jer je tipični "vrbnički zvacet" bio između ostalog začinjen i s kunjom. Komadi kunje priređivali su se zajedno s mesom. Ako je taj običaj u Vrbniku zamro, trebalo bi ga obnoviti, jer je "zvacet ze šurlici" ili "zvacet ze makaruni" bio tradicionalno vrbničko jelo za nedjeljni objed. Kunjva mu je uz "jančevinu" davala posebni ukus.

Dr. Ivo Trinajstić
(nastavlja se)

SVEKO LETO SMO SVE STARICI

Na kraju je i leto gospodnje 1999., vavik na kraj leta čovik se pita če sen udelal va ovon letu a če nis udelal a rabil sen udelat. Dela plani če će udelat va novon letu ako Bog da zdravja. Čudo bimo toga oteli udelat ali ili nimamo šoldi ili nas pasa voja. Tako vrime pasiva sveko leto smo sve stariji i da nas ki pita če si udelal niš, če delaš niš, če ćeš udelat niš, to je ko ona stara štorija ka se pravja: da su dva Vrbenčana prišla va Zagreb i rabilo je pasat čestu, auta lete ko da su ludi. Oni dva su stali i čekaju, kad se jeden čovik ki je stal na srid puta i mahal z rukami okrenul ke njin i zamahnul, oni su se pogledali i pitali: če ja, če on, če mi, ma ki, čovik se je okrenul i rekao san sebi va bradu "ma pusti ih Kinezi". Tako smo se i mi počeli pogovarat međ sobun ko da govorimo kineski pe se nerazumimo. A sad nas pek zovu i Čečeni niki i pomalo smradno, ma vajda zato če govorimo če.

Niki dan sen čula jednu dobru ne znan kako ju nazvat šalu ili

istinu, rekao ju je čovik šći su korenji z Vrbenika, rekao je evako: va Vrbeniku su bivali vele fameje ze čudo dice, najstariji sin ako je bil dober za učit je šel za popa, kad je finil je pomogao školat drugu braću ki su finili za suca, abukata, agronomu, meštra ili ča drugo i ostali va svitu. Kakova bi va Vrbeniku bila pamet da su se ti judi vrnuli?, ovako su ostali ... prosudite sami ki?

Ma dobri su naši judi, delavi i vridni ko mravi ne čekaju od nikogare da će njin ki ča dat, sve će imaju sami su privredili. Sve više su počeli sadit trsi, otvaraju se privatne zadružni nikе i na račun one prve ka je bila va Vrbeniku od more se reć svih ljudi ma su se konci zapleli i mi se pari da više niki niš ne zna.

Trgadba je bila dobra, cena još boja i svi su kurenti, na kraju su vino blagoslovili i svi se skupa poveselili ma ne va Vrbeniku nego va Melinskoj, tako vajda gredu naši puti.

Sad delamo i nove puti, čestu od zadugarske štaje do pred

sv. Križ. Pravu modernu čestu jednu doli jednu gori bi rekli naši stari na bankini. Morda nan se po toj česti vrnu oni ki su po svitu ostali, ili će nan naša dica po njoj ča poć za vavik zač va Vrbeniku nimaju jako ča delat, a nedaju njin gospodari ni zadružni dom ki je od vavik bil za svih Vrbenčan. Bit će da ga čuvaju za niku buduću mlađariju, ko i oniisti komu je gospodar dal denar pe ga je zakopal da ga ne zgubi, tako je u nas sve pod kjučen, da se nedaj bog ča razbije ili ki ča ne ukrade.

Vrbnički vidici se štampaju i deje, na žalost nikih a nadan se na veselje drugih judi. Oni se štampaju ne da bi nikoga lajali ili uvrudili nego da ostane zapisano če se je u nas dogajalo.

Lipo bi bilo pozabit na sve stranki, i ki je pametniji od koga, ostavit mržnju i samoživost i stisnut ruku svin, jeden drugomu i poželit sretan i blagosloven Božić. Če ja od srca želin svin juden dobre voje.

Dorica Fugošić

RAZMIŠLJANJA UZ GODINU STARIJIH OSOBA: Kako pomoći jedni drugima?

Nalazimo se na koncu 1999. godine koja je od Ujedinjenih narod proglašena godinom starijih osoba. Udio starijih osoba u ukupnom broju stanovništva iz godine u godinu sve je veći.

Pitamo se što mi možemo učiniti i kako pomoći starijoj osobi koja živi tu pokraj nas. Možda je i ne primjećujemo i nemamo sluha za njezine potrebe. Nemamo ni vremena i uvijek se nekamo žurimo. Imamo svoj posao i obveze koje moramo dnevno izvršavati, svoje planove, susrete i sve to ispunjava naše dane. Kako pored svega toga naći vremena i misliti na nekoga tko je star i sam sa svojim uspomenama na protekle godine koje su bile ispunjene i radošću življena i tugom

rastanka i mukotrpnim radom za svakidašnji kruh. Došlo je vrijeme kada treba pomoći i od onih koji sve to sada žive i koji mogu pomoći. Činjenica je da i u našoj župi ima priličan broj starijih ljudi i potreba sigurno ima. Isto tako mogli bismo reći da svi ti ljudi imaju nekoga od rodbine koja se o njima brine. Međutim ako se zaustavimo samo na tom zaključku, pred svojom savješću morali bismo priznati da nismo ništa ni pokušali učiniti.

Stoga smo ovu temu htjeli dati na razmišljanje onima koji su spremni jedan mali dio svoga vremena besplatno žrtvovati u cilju pomoći starijim osobama. Isto tako ovo je upućeno i onima koji zbog svojih godina trebaju pomoći i usluge drugih. Želimo naglasiti da

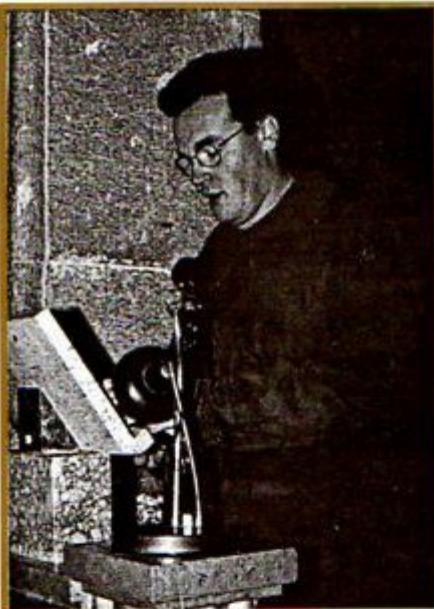
dragovoljni rad, koji nije krenut samo starijim osobama, nego općenito svim potrebama koje život nosi, postoji u zemljama zapadne Europe dugi niz godina. U tome sudjeluje ogroman broj ljudi različitih struka. Smatra se da je dragovoljni rad ako netko odvoji dva sata u tjednu za ljude u potrebi i to stalno kroz godinu, a ne samo prigodice, to jest samo za blagdane.

Sve to ne može se postići preko noći. Najteže je započeti i krenuti od sitnica koje to ustvari nisu. Da li ćemo, i koliko uspješno, učiniti prve korake u tom pravcu u vremenu koje je pred nama, ovisi o nama samima. Na taj način pružili bismo radost i utjehu, a istovremeno doživjeli zajedništvo sa bližnjim koji je u potrebi.

Tijekom ljeta mogli smo razgledati izložbu slika Dine Lenković. Sad su do nas stigle vijesti da je njujorški Soho Fine Arts Institute dodijelio drugu nagradu slici Dine Lenković.

Čestitamo!

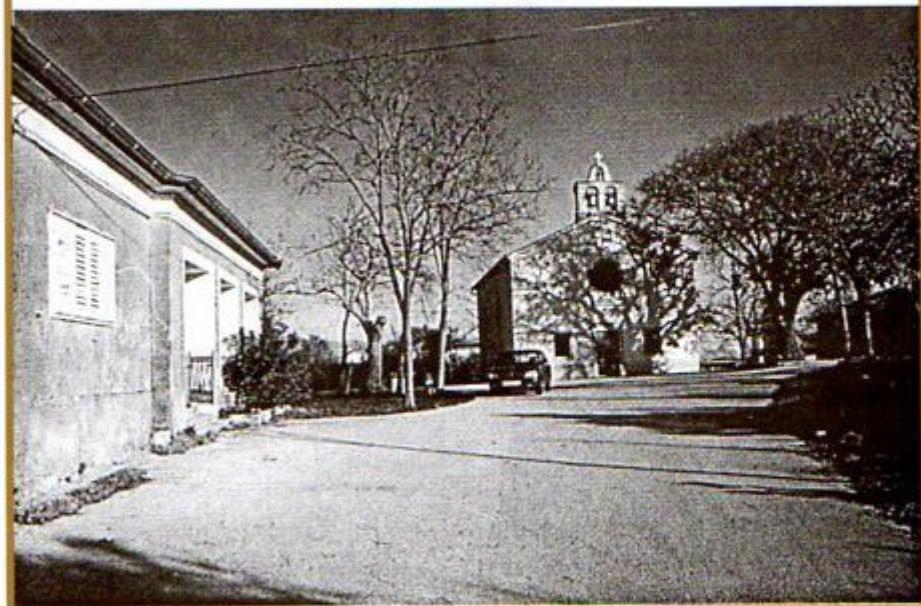

Mladen Maržić, redoviti čitač na liturgijskim slavlјima naše župe, uvijek spremjan biti pri ruci plovani u raznim aktivnostima i potrebama, nedavno je diplomirao na Visokoj pomorskoj školi u Rijeci te je stekao zvanje inžinjera pomorskog prometa smjer brodske elektronike i pomorske komunikacije.

Čestitamo, Mladene!

Garica

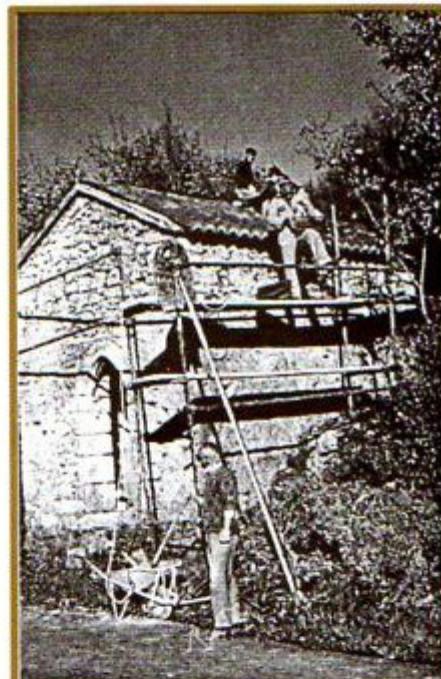
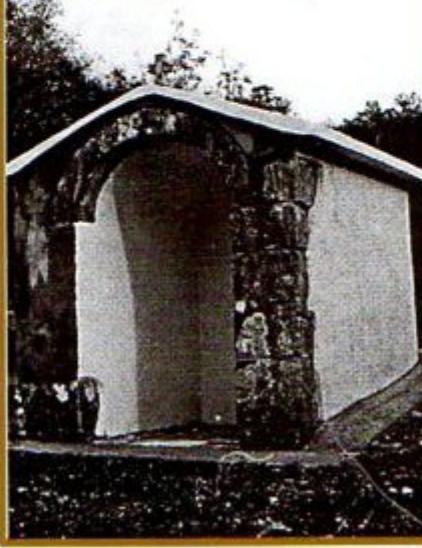
S danom 14. IX. 1999. preuzeo je naš plovan vel. Josip Kosić župu Garicu. Zbog toga je

došlo do nekih promjena i u Župi Vrbnik, kao npr. Župna sveta misa nedjeljom u zimskom periodu bit će u 11 sati, a ne u 10,30

Obnovljen je zapanjen poklončić Sv. Mikula. Zbog udarca kamene gromade koja je vjerojatno sletjela s nekog pretovarenog kamiona poklončić se raspukao. Sponzori su pomogli i poklončić je dobio novo ruho. Još treba postaviti rešetkasta vrata i lik sv. Nikole pa će ovaj poklončić još dugo svjedočiti o stoljetnim korijenima vjere.

Neka sv. Nikola prati svojim nebeskim zagovorom sve nas na životnom putu, a posebno one koji su pomogli u obnovi njemu posvećenog poklončića.

U tijeku je obnova kapele sv. Mendaline. U njoj se je misilo prije jedno dvjestotinjak godina. I najstariji mještani pamte ju uvijek istu, napuštenu, obraslu bršljanom. Služila je kao sklonište težacima. Sada je bršljan uklonjen, postavljen je krov od kanalic, pročelje je fugirano, fasada obnovljena. Trenutno se žukaju zidovi iznutra. Ako bude moguće postavit će se opet oltar.

Naša župa u brojkama, 1999.

KRŠTENI U NAŠOJ ŽUPI U 1999. GOD.

Margareta Crnčić, kći Željka i Nade rod. Toljanić; rođ. 10. XII. 1988. krštena, 7. III. 1999.
 Petar Papić, sin Marina i Milice rod. Ivanović; rođ. 14. XII. 1988. kršten, 7. III. 1999.
 Filip Čubranić, sin Antona i Lidije, rođ. Karabaić, rođ. 12. I. 1999. kršten, 21. III. 1999.
 Veronika Milović, kći Nikole i Marije rod. Pavan, rođ. 5.V. 1999. krštena, 20.VI. 1999.
 Andrija Mlacić, sin Marina i Marinke rod. Zrinski, rođ. 17. VI. 1999. kršten, 21. VIII. 1999.
 Ivan Brusić, sin Ivana i Anice rod. Toljanić, rođ. 2. VII. 1999. kršten 5. IV. 1999.
 Stjepan Toljanić, sin Franje i Katarine rod. Sudac, rođ. 3. VIII. 1999. kršten 5. IX. 1999.

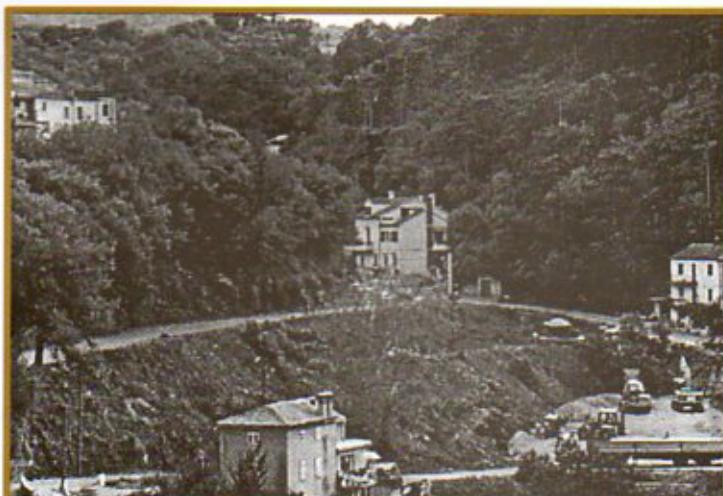
VJENČANI U NAŠOJ ŽUPI U 1999. GOD.

Stanislav Kovačević i Nikolina Polonijo, vjenčani 23. I. 1999.
 Boris Lefler i Ana Šojić, vjenčani 28. VIII. 1999.
 Romano Vadniv i Ivana Radonić, vjenčani 4. IX. 1999.
 Ivan Polonijo i Petra Devčić, vjenčani 11. IX. 1999.

UMRLI U NAŠOJ ŽUPI U 1999. GOD.

Anka Pavan, rođ. 7. IV. 1926., umrla 23. I. 1999.
 Perka Volarić, rođ. 21. XII. 1912., umrla 3. II. 1999.
 Franka Matanić, rođ. 21. IX. 1905., umrla 3. II. 1999.
 Kate Toljanić, rođ. 22. VIII. 1910., umrla 6. II. 1999.
 Dora Volarić, rođ. 17. XII. 1914., umrla 17. II. 1999.
 Mate Stašić, rođ. 11.V. 1919., umro 3. III. 1999.
 Marija Pavan, rođ. 3. I. 1914., umrla 26. III. 1999.
 Ivan Štefanić, rođ. 31. I. 1938., umro 2. V. 1999.
 Lucija Gršković, rođ. 8. I. 1931., umrla 31. V. 1999.
 Katica Žic, rođ. 21. IV. 1918., umrla 3. VI. 1999.
 Marija Bolonić, rođ. 13. IX. 1918., umrla 19. VII. 1999.
 Josip Gršković, rođ. 13. V. 1936. umro 19. X. 1999.
 Katica Fugošić, rođ. 17. IV. 1911., umrla 27. X. 1999.
 Boža Šegota, rođ. 26. III. 1920., umrla 3. XI. 1999.
 Božo Volarić, rođ. 29. IV. 1910., umro 6. XII. 1999.

18. XII. održana je Izborna skupština Vrbničkog kulturnog društva "Frankopan". U prvom dijelu skupštine stručnjaci Zavoda za zaštitu prirodne i kulturne baštine održali su predavanje na temu: "Graditeljska baština Vrbnika" uz korištenje dijapositiva. Izabrani su novi članovi Izvršnog odbora a za predsjednicu društva ponovno je izabrana Marija Kraljić.

Radovi na izgradnji ulazno - izlazne ceste već su daleko odmakli. Naš foto-objektiv zabilježio je početak radova.

Naš Caritas je u Nedjelju 27. XI. razveselio sve naše starije župljane organiziravši Dan pažnje prema njima, tj. prema starijima u našoj Župi. Poslije Vičernje skupilo se je razdragano društvo u sakristiji. Caritas je pripremio zakusku a najljepše je bilo kad je gospođa Marica Oršić zapjevala. Svi smo joj se pridružili i zaželjeli da taj dan postane tradicionalan.

Plovan je otvorio vrata vjeroučne dvorane i pružio mladima priliku da navečer mogu zaigrati stolni tenis. Svaka pohvala plovanu na ovoj gesti.

Samo kadi je balica?

18. 12. u Galeriji "Vrbnik" otvorena je izložba slika Mersada Berbera. Izložba će biti otvorena do 8. siječnja 2000.

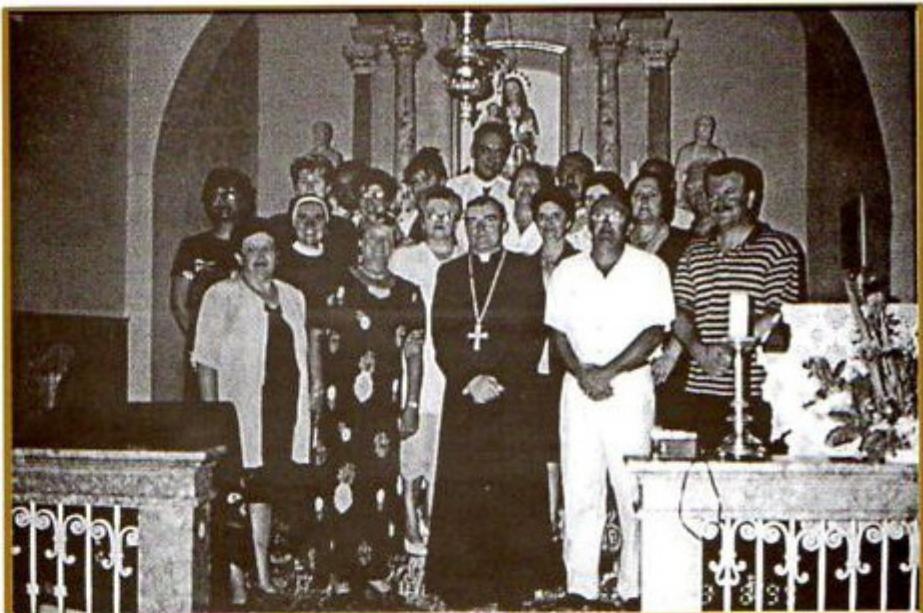
Zlatni jubilej

Zlatni jubilej, 50 let živjenja prilika je da se judi najdu, zahvale Bogu i zajedno provesele. Tako smo se i mi rojeni 1949.leta 18. agusta na jednu uru zapolne spravili va staroj školi na Placi. Spomenuli smo se na svih osen let ke smo ko dijaci proveli va njoj.

Dobre voje i srični če smo opet na kupu, uz kapjicu šanpanje zaželeli smo jeden drugon sveko dobro i još čudo let.

Uz svirku dragih nan sopel, partili smo Gospoji. Bili smo srični i nasvalito ponosni jer va našen godišću imamo fratra, koludricu i dodar nadbiskupa.

Naš nas je Nadbiskup čekal Gospoji va Crikvici majke božje od zdravlja. Sigurno ćemo

svi pametit njegove besedi. Spomenul se je našeg ditenstva, naše povezanosti ze crikvun i naših korenih ke su va Verbniku za vavik. Spomenul se je i naše premnice pokojne Ankice, te dragih nan otac i mater. Molili smo od svega serca, zahvalili Bogu na svin milostima ke nan je va ovih naših pedest let udilil, ćuteli smo celo vrime va sebi

radost i pokoj.

Po maši pozdravjeni od čudo Verbenčan šli smo va Restaurant "Nada". Tamo nas je čekala vičera, a naše se je druženje nastavilo va kantu i veselju. Od sveg serca smo zakantali našu dragu i svin znanu "Vrbniče nad morem". Živili!

Dinka Polonijo

JUDI I UŽANCE

U studenom o.g. u organizaciji izdavačke kuće "Adamić" Općine Vrbovsk i VKD "Frankopan" predstavljena je knjiga "Judi i užance" autorice Vlaste Sušanj Kapićeve.

U knjigu je pretočena usmena građa emisije "Z našega kraja judi i užanci" koja je na Radio Rijeci emitirana 8 godina. Razlog vrbničke promocije svakako je dio knjige kojem je autorica naša sugrađanka gospođa Marica Milić.

Čitajući Maričino kazivanje naših običaja imamo osjećaj da je sve memorirano modernim softverom s neizbrisivom bazom podataka. Ako na ovo dodamo nježnu pjesničku notu kojom Marica priповijeda i obilje preli-

jepih čakavskih riječi koje svatko od nas nosi barem u ponekom svom "chipu" lako možemo očutjeti topao govor naših baka, mirise djetinstva i smijeh naše djece.

Njeno kazivanje o vrbničkim običajima nije nešto čega danas više nema pa smo čitajući

ga nostalgični. Njeno kazivanje je buđenje zaspalih emocija, mali podsjetnik, "ura" koja zvoni da nas podsjeti na buđenje, jabuka koju možemo dohvatiti samo ako malo jače ispružimo ruku. Vrijedi se napregnuti.

Marina Valković

Novitadi

Stari judi su govoreli: - Čovjek snuje, a Bog određuje. Tako se je i meni pripetilo. Doma sen među četire zidi. Sidin na kauču, va teplu i brojin ure. Ne smim puhat va hladnu juhu, aš će me Bog. Kuntenet sen, posadili smo ulikve. Kako se živjenje minja, ki bi bil rekeli prije par let da će moj sin pokazat interes za poljoprivredu. Jeden dan na protuleti posel me je va auto i šel sen mu pokazat kadi je onih naših par škondertin. Bome su se moji dali za živa. Očistili su neriz, ogromačali ju nabavili maslini i fanj šesno su to poredili. Zavaramenti, moja lipa nevesta, tumači da je sve to lipo i dobro ma ne zbog ula nego zbog **rekreacije**. Kako ši, kako ne, ulikviće su va zemji. A ta rekreacija to van je kad se mučite i potite, ma ne za potribu i korist, nego za gušt, a tisti gušt da je niki posobojni gušt.

Ja toga niš imel priliki provat.

Jedva sen pričekal kunpanja Iva da pride z Vrbnika, ja se ne moren meknut s kuće kako me je

stisnul išijas. Pravja mi Ive da su judi kuntenti. Žlahtina je dobro rodila i dobro se je stergovala.

Hvala, Bogu, da je i kletu tako.

Čujen da su na red prišli naše crikvice ke su po poju. Popravljaju se sve odreda. Strošek se je udelal, ma da ih je sad čegodare lipo za vidit. Ki će popravljati našu starinu ako nećemo sami. Dat će i ja kigodare šold makar nis tergal.

Pravja mi Ive da su osvenuli plakati za izbori. Sveki svoje hvali ki će boje ta boje. Rabi dobro mislit i promislit zač **ako koza laže, ne lažu rogi**.

Ja će finit, jer reče se "ne išći će te ne išće". Koliko sen videl, izbori vavik fine ze zamiron, zato dajmo to na bandu.

Nikako je berzo prišel kraj ovon letu. Od sveg srca vas pozdravjan i želin svin juden dobre voje blagoslovjen Božić, srično i veselo bilo van Mlado leto.

Vaš stric Osip

"...i pitaju se stari kamo gredu mladi?"

Kao malom dječaku pričala mi je baka o danima njezine mladosti i njihovim "tancima va domu", pričala je kako je harmonika svirala, bez prestanka i da nije trebalo puno vremena, da se plesni podij popuni. -Bila je mižerija ma mi smo se istešo jako lipo znali zabavljati, rekla bi ona.

Kao dječak maštao sam kako će i ja moći prisustvovati takvim plesovima kad odrastem ali kad sam stasao, plesova više nije bilo.

- Organizirajte se sami, govore nam stariji.

- Vi bite sve na pronto! Ki će van to organizirati ako nećete sami?

Tako je počelo. Nas četvorica mladih htjeli smo

obvezu organizacije preuzeti na sebe kako bismo sebi i mладим Vrbenčanima pružili mogućnost zabave u njihovom rodnom gradu. Sastavili smo zahtjev, ponudili najam, obvezali se da ćemo čistiti i održavati dom ali su nadležni zaključili: "... da zadružni dom nije funkcionalno opremljen za organizaciju i održavanje plesnih zabava." Nije pomogla ni peticija mladih Vrbenčana Općinskom vijeću. Tko se još sjeća predizbornih obećanja?

Realnost je da će subotom umjesto mладenačkog veselja (ponekad i nereda) vrbeničkim ulicama vladati mrtva tišina. Vrbnik će i dalje spavati tvrdim snom, dičiti se svojom bogatom prošlošću i kulturom, a u surovoj sadašnjosti njegova će mladež svoj ples plesati negdje drugdje. Roditelji će strahovati hoće li se

vratiti živi iščekujući ih pred zorou. Sigurno je da mladi nisu uvijek u pravu (ali mladi u svim generacijama), one su se prošle generacije starijih pobrinule da osiguraju zabavu mladima. Ova generacija "Velikih" nije ni pokušala naći rješenje iako u Vrbniku možda postoje i neke druge mogućnosti.

Gradi se novi ulazno izlazni prilaz Vrbniku. Pitamo se hoće li mladi ljudi koristiti obje dionice ulaznu i izlaznu ili samo izlaznu u potrazi za boljim životom i zabavom.

Tomislav Justić

P.s.

Povodom božićnih i novogodišnjih blagdana želim svima sve najbolje; starijima puno zdravlja, sreće i tištine, a mladima puno veselja i zabave, nažalost, negdje drugdje.

